

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:

**«ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З
ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ»**

Студента 2 курсу, 2м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»,
спеціалізації «Облік,
оподаткування та оцінювання
в бізнесі»

Перепелиці Наталії
Геннадіївни

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
доцент

Уманців Галина
Вікторівна

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
професор

Бенько Микола
Миколайович

Київ 2019

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет обліку, аудиту та інформаційних систем

Кафедра обліку та оподаткування

Ступінь вищої освіти «магістр»

Спеціальність «Облік і оподаткування»

Спеціалізація «Облік, оподаткування та оцінювання в бізнесі»

Затверджую

Зав. кафедри _____ О.В. Фоміна

« _____ » _____ 2019 р.

**Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентці**

Перепелиці Наталії Геннадіївні

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи: «Облік та оподаткування операцій з покупцями та замовниками»

Затверджена наказом ректора від 18.01.2019 р. № 139.

2. Строк здачі студентом закінченої роботи 15.11.2019р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Метою роботи є обґрунтування теоретико-методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо обліку та оподаткування операцій з покупцями та замовниками.

Об'єктом дослідження є операції з покупцями та замовниками та їх відображення в системі обліку.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних, організаційних та практичних питань з обліку та оподаткування операцій з покупцями та замовниками на ТОВ «Сітіус Трейд».

4. Перелік графічного матеріалу рисунки, таблиці, схеми, графіки.

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи обліку та оподаткування операцій з покупцями та замовниками

1.1. Економічна сутність та значення операцій з покупцями та замовниками як об'єкта обліку

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку та оподаткування операцій з покупцями та замовниками

Висновки за розділом 1

Розділ 2. Сучасний стан обліку та оподаткування операцій з покупцями та замовниками на ТОВ «Сітіус Трейд»

2.1. Передумови організації та методики обліку операцій з покупцями та замовниками на ТОВ «Сітіус Трейд»

2.2. Фінансовий облік операцій з покупцями та замовниками

2.3. Узагальнення у звітності підприємства інформації про операції з покупцями та замовниками

Висновки за розділом 2

Розділ 3. Удосконалення обліку та оподаткування операцій з покупцями та замовниками на ТОВ «Сітіус Трейд»

3.1. Напрями удосконалення організації та методики обліку операцій з покупцями та замовниками

3.2. Удосконалення обліку операцій з покупцями та замовниками для цілей прийняття управлінських рішень

Висновки за розділом 3

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

6. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	Написання статті	12.09.2019р.	12.09.2019р.
2	Підготовка першого розділу	28.06.2019р.	28.06.2019р.
3	Підготовка другого розділу	06.09.2019р.	06.09.2019р.
4	Підготовка третього розділу	25.09.2019р.	25.09.2019р.
5	Попередній захист ВКР	12.11.2019р.	12.11.2019р.
7	Подання завершеної роботи на кафедру	15.11.2019р.	15.11.2019р.

7. Дата видачі завдання 19.01.2019 р.

8. Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ Уманців Г.В.

9. Гарант освітньо-професійної програми _____ Бенько М.М.

10. Завдання прийняв до виконання студент _____ Перепелиця Н.Г.

11. Висновок керівника випускної кваліфікаційної роботи

Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студентки Перепелиці Наталії Геннадіївни може бути допущена до захисту в екзаменаційній комісії.

Гарант освітньо-професійної програми _____ Бенько М.М.

Завідувач кафедри _____ Фоміна О.В.

« _____ » _____ 2019 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ.....	7
1.1. Економічна сутність та значення операцій з покупцями та замовниками як об'єкта обліку.....	7
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку та оподаткування операцій з покупцями та замовниками.....	11
Висновки за розділом 1.....	14
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ НА ТОВ «Сітіус Трейд».....	16
2.1. Передумови організації та методики обліку операцій з покупцями та замовниками на ТОВ «Сітіус Трейд».....	16
2.2. Фінансовий облік операцій з покупцями та замовниками.....	19
2.3. Узагальнення у звітності підприємства інформації про операції з покупцями та замовниками.....	24
Висновки за розділом 2.....	28
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ НА ТОВ «Сітіус Трейд».....	30
3.1. Напрями удосконалення організації та методики обліку операцій з покупцями та замовниками.....	30
3.2. Удосконалення обліку операцій з покупцями та замовниками для цілей прийняття управлінських рішень.....	33
Висновки за розділом 3.....	39
ВИСНОВКИ.....	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	44
ДОДАТКИ.....	50

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах господарювання одним із найбільш складних і суперечливих питань українського обліку можна вважати облік операцій з покупцями та замовниками. Це пов'язано зі збільшенням ризику несплати або несвоєчасної оплати рахунків в умовах нестабільної ринкової економіки. Підприємства України змушені шукати додаткові шляхи розширення ринку збуту та підвищення конкурентоспроможності, одним з яких виступає дебіторська заборгованість, яка є однією із найвагоміших складових оборотних активів підприємств. В період з 2012 року по 2017 рік частка дебіторської заборгованості в оборотних активах вітчизняних підприємств склала 56,92 – 61,22% і лише в 2018 році незначно зменшилася порівняно з 2017 роком на 7,13% (додаток А). За даними Державної служби статистики України [1] спостерігається збільшення обсягу дебіторської заборгованості на 176,56% (в т. ч. дебіторська заборгованість в галузі – промисловість на 122,57%) та зменшення в 2018 році в порівнянні з 2017 роком на 14,06% (в т. ч. дебіторська заборгованість в галузі – промисловість на 15,07%) (додаток А).

У зв'язку з тим, що дебіторська заборгованість для підприємства є однією із форм кредитування своїх клієнтів, проблеми із виникненням боргових зобов'язань потрібно вирішувати комплексно. Адже, якщо на підприємстві не буде ефективних механізмів стягнення боргів – виникатиме нестача грошей, що призведе до уповільнення оборотності товарів.

Сучасні умови господарювання вимагають вирішення цілого ряду облікових проблем. Зокрема, це є теоретичні і методичні аспекти класифікації та відображення дебіторської заборгованості в системі рахунків бухгалтерського обліку, невизначеність обліку простроченої і безнадійної заборгованості та її рефінансування.

Вагомий внесок у розробку теоретичних питань, методики та практики організації обліку та оподаткування операцій з покупцями та замовниками зробили вітчизняні вчені: І.О. Бланк [5], Бондаренко О.С. [6], Дубровська Є.В. [18], Голов С.Ф., Костюченко В. М[15], Євлаш Т.О. [19], Кияшко О.М. [27], Коренєва І.Н. [30], Левченко З. М. [32], Таратута Л.В. [53], Шип В.Ю. [69] та інші.

Незважаючи на значну кількість наукових праць вчених стосовно вирішення даної проблематики, на сьогоднішній день існує вагомий перелік як нерозв'язаних, так і дискусійних питань щодо теорії, методики, організації обліку та оподаткування операцій з покупцями та замовниками, що становить значний науковий інтерес.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретико-методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо обліку та оподаткування операцій з покупцями та замовниками.

Поставлена мета обумовила необхідність вирішення ряду взаємопов'язаних **завдань**:

1. Дослідити сутність операцій з покупцями та замовниками як об'єкта обліку та оподаткування.
2. Здійснити огляд та аналіз нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження.
3. Надати організаційно-економічну характеристику ТОВ «Сітіус Трейд».
4. Критично проаналізувати організацію обліку операцій з покупцями та замовниками та надати рекомендації щодо її удосконалення.
5. Розвинути методичні підходи до фінансового обліку та оподаткування операцій з покупцями та замовниками, надати пропозиції щодо їх удосконалення.

6. Розкрити інформацію про операції з покупцями та замовниками у звітності ТОВ «Сітіус Трейд».

7. Надати методичні рекомендації щодо удосконалення обліку операцій з покупцями та замовниками в управлінні ТОВ «Сітіус Трейд».

Об'єктом дослідження є операції з покупцями та замовниками та їх відображення в системі обліку.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних, організаційних та практичних питань з обліку та оподаткування операцій з покупцями та замовниками на ТОВ «Сітіус Трейд» .

Методи дослідження. Для досягнення мети роботи застосовувався комплекс загальнонаукових та спеціальних методів: аналізу, синтезу, історичного та теоретичного узагальнення і порівняння – для розкриття сутності розкриття сутності операцій з покупцями та замовниками, дослідження становлення поняття дебіторської заборгованості, визначення проблем та тенденцій розвитку обліку операцій з покупцями та замовниками; причинно-наслідкового зв'язку, абстрактно-логічний, системний підхід – для удосконалення класифікації дебіторської заборгованості, визначенні порядку її списання, дослідження якості обліку дебіторської заборгованості; статистичні методи та комплексний підхід - для обробки масивів статистичної інформації (визначення стану та динаміки дебіторської заборгованості), розробки соціологічних досліджень у формі анкетних опитувань – для оцінки стану обліку операцій з покупцями та замовниками; методи формалізації – для розробки концептуальних основ обліку та оподаткування операцій з покупцями та замовниками в системі управління підприємством; графічні та табличні – для зображення статистичних матеріалів і схематичного зображення окремих теоретичних положень випускної кваліфікаційної роботи.

Інформаційною базою дослідження послужили законодавчі акти України, національні та міжнародні нормативні документи, що

регламентують процес бухгалтерського обліку операцій з покупцями та замовниками, внутрішні нормативні документи, реєстри аналітичного та синтетичного обліку, фінансова, податкова звітність та інша документація ТОВ «Сітіус Трейд», статистичні дані Державної служби статистики України, наукові праці зарубіжних та вітчизняних вчених, інтернет-ресурси.

Практичне значення одержаних результатів полягає в обґрунтуванні методичних положень та розробці практичних пропозицій стосовно вдосконалення ведення обліку та оподаткування операцій з покупцями та замовниками в системі управління підприємством ТОВ «Сітіус Трейд» та інших підприємствах України.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у теоретичному обґрунтуванні та розробленні практичних рекомендацій з удосконалення обліку та оподаткування операцій з покупцями та замовниками в системі управління ТОВ «Сітіус Трейд».

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати випускної кваліфікаційної роботи опубліковані у статті «Удосконалення обліку операцій з покупцями та замовниками» у збірнику наукових праць студентів КНТЕУ.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ

1.1. Економічна сутність та значення операцій з покупцями та замовниками як об'єкта обліку

Поява розрахунків з покупцями та замовниками. Їх перетворення пов'язані з розвитком товарного виробництва та обігу. Забезпечення безперервності руху капіталу на всіх трьох стадіях його перетворення – грошового на продуктивний, продуктивного на товарний, товарного на грошовий – можливо за допомогою здійснення купівлі-продажу, що відбувається в межах відповідної розрахунково-платіжної системи. За своєю суттю вона повинна збалансувати товарно-грошові потоки і забезпечити стабільність задоволення боргових вимог між учасниками господарського обороту.

Правильність організації бухгалтерського обліку, документування та відображення в бухгалтерському обліку розрахунків з покупцями та замовниками є передумовою успішної діяльності підприємства. Поширеним виступає ототожнення розрахунків з покупцями та замовниками з погашенням заборгованості, що прирівнює розрахунки до здійснення платежу, звужує відображення розрахунків з покупцями та замовниками до відображення нарахування та погашення дебіторської заборгованості та зумовлює викривлення даних бухгалтерського обліку про стан розрахунків з покупцями та замовниками на підприємстві.

Термін “розрахункові правовідносини” переводить поняття “розрахунки” із широкої соціально-економічної категорії у конкретно-правову та деталізує складові елементи досліджуваного поняття, зокрема коло учасників, їх права і обов'язки, розкрити предмет відносин. Предмет розрахункових правовідносин відрізняється від предмету розрахунків, і, якщо

розрахунки мають на меті досягнення виконання зобов'язань, то предмет розрахунків для кожного з учасників існує окремо: для боржника (платника) сплатити зобов'язання, для кредитора – отримати кошти в належному розмірі своєчасно, а для банку – забезпечити переказ грошових коштів. Відповідно розрахунки здійснюються між сторонами, а розрахункові відносини – між усіма їх учасниками (в т.ч. банками). Розрахунки, як об'єкт правового регулювання, являють собою складну структуру, яка включає в себе сторони, учасників розрахункових відносин, об'єкт, їх права і обов'язки та цілий ряд інших елементів. Перелік елементів, які забезпечують виконання боргових зобов'язань, що виникають в процесі економічної діяльності наводить М.П. Березіна [2, с.13-18]:

- суб'єкти (учасники) розрахункових взаємовідносин: нефінансовий сектор (міжгосподарські розрахунки підприємств та ін.); особистий сектор – населення; фінансовий сектор (банки та інші установи, які здійснюють міжбанківські розрахунки);
- об'єкт розрахунків (а) товари і послуги; б) внески до бюджету та ін.);
- місце проведення розрахунків: внутрішньодержавні (одногородні та іногородні) та міждержавні (міжнародні);
- принципи організації безготівкових розрахунків – основоположні начала їх проведення;
- час платежу (строкові, дострокові, планові, відстрочені, прострочені платежі);
- комунікаційні системи переказу грошей (поштовий зв'язок, спеціальні служби (зв'язку, кур'єри, фельд'єгерська служба, служба інкасації), телеграфнотелетайпний зв'язок, телефонний зв'язок, електронний зв'язок, міжнародні комунікації SWIFT);
- форма розрахунків – встановлена законодавством специфічна форма руху, властива певному платіжному інструменту у платіжному обороті:

перекази (кредитові, в т. ч поштові, дебетові) відкритий рахунок (планові платежі), акредитиви, інкасо;

- спосіб платежу – спосіб погашення боргового зобов'язання (валовий спосіб, залік взаємних вимог і зобов'язань (кліринг));

- платіжні інструменти: інструменти кредитових переказів (платіжні вимоги-доручення, платіжні вимоги), інструменти дебетових переказів (вексель, чек, інкасове доручення), проміжні інструменти (акредитиви, пластикові картки (банківські та небанківські); речевість носія платіжних інструментів (паперові, пластикові, дискети, електронні імпульси);

- наявність гарантії платежу; гарантовані платежі (векселями, чеками, акредитивами) та негарантовані платежі (платіжними дорученнями, платіжними вимогами дорученнями, платіжними вимогами);

- наявність проміжних ланок (посередників) у розрахунках (за участю посередників – прямі, – та без їх участі – транзитні);

- ризики в розрахунках (правовий ризик, ризик неліквідності, кредитний, системний, операційний, ризик шахрайства);

- черговість платежів; – величина платежів (оптові (крупні) та роздрібні (дрібні)).

Покупці та замовники, взаємовідносини з якими здійснюються на умовах післяоплати - це юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми коштів, їх еквівалентів або інших активів або дебітори підприємства.

Основним об'єктом бухгалтерського обліку операцій за розрахунками з покупцями та замовниками є дебіторська заборгованість, відповідно дане дослідження направлене на вивчення особливостей відображення в обліку дебіторської заборгованості, яка виникає в ході розрахункових відносин.

Наразі існує низка невирішених проблем, які перекручують дані бухгалтерського обліку та унеможливають процес управління

розрахунками і знижують ефективність використання оборотних активів. До них відносяться:

- теоретичні і методичні аспекти класифікації дебіторської заборгованості як методологічної основи її відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку;
- недостатня обґрунтованість оцінки дебіторської заборгованості в системі бухгалтерського обліку;
- недосконалість системи чинного законодавства та протиріччя між положеннями окремих нормативних актів;
- необґрунтована складність застосування запропонованих методів розрахунку резерву сумнівних боргів;
- неоднозначність щодо застосування різноманітних підходів відображення в обліку операцій з рефінансування дебіторської заборгованості;
- недосконалість облікової інформації для прийняття управлінських рішень щодо дебіторської заборгованості [49].

Дебіторську заборгованість класифікують за видами залежно від об'єктів, щодо яких виникли зобов'язання дебіторів (Дод.В).

Зростання розмірів дебіторської заборгованості є одним із найбільш негативних явищ в економіці України. Велика сума поточної дебіторської заборгованості, яка існує між українськими підприємствами призводить до кризи неплатежів, гальмування розвитку діяльності підприємств. Важливою умовою вирішення проблеми інкасації грошових коштів для вчасного отримання дебіторської заборгованості є вдосконалення обліку дебіторської заборгованості в системі управління розрахунками з покупцями та замовниками підприємств торгівлі.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку та оподаткування операцій з покупцями та замовниками

Операції з покупцями та замовниками досить чітко регламентуються законами України, постановами Кабінету Міністрів, наказами міністерств, відомств, державної податкової адміністрації, Національного банку України. Ці нормативні акти мають певну ієрархічну підпорядкованість. Рівні нормативно-правового регулювання обліку, оподаткування і аналізу операцій з покупцями та замовниками представлено на рис. 1.1.

При регулюванні відносин, що складаються в процесі взаємодії підприємства з його клієнтами основна роль відводиться Цивільному кодексу України [19], в якому міститься спеціальна глава, присвячена загальним положенням про надання послуг, де закріплено положення щодо договорів такого типу.

I рівень: закони та кодекси, Конституція України
II рівень: постанови Кабінету Міністрів України
III рівень: міжнародні та національні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності, план рахунків
IV рівень: методичні рекомендації, інструкції
V рівень: внутрішні накази та розпорядження підприємства

Рис. 1.1. Рівні нормативно-правового регулювання обліку, оподаткування і аналізу операцій з покупцями та замовниками

Джерело: [20]

Сторонами за договором про надання послуг є виконавець та замовник. Виконавець зобов'язується за завданням замовника надати послугу, яка споживається у процесі вчинення певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу. Виконавець повинен надати послугу особисто та має право залучати до договору іншу особу тільки тоді, коли це передбачено договором. Особливістю договору є те, що виконавець відшкодовує збитки, завдані невиконанням або неналежним виконанням договору про безоплатне надання послуг. Договірні відносини між суб'єктами господарювання, відповідальність за невиконання договірних зобов'язань регулює Господарський кодекс України [21].

Також питання регулювання відносин з покупцями та замовниками висвітлено в Законі України «Про захист прав споживачів» [22], який регулює відносини між споживачами товарів, робіт, послуг і виробниками, виконавцями, продавцями в умовах різних форм власності, встановлює права споживачів і визначає механізм реалізації державного захисту їх прав.

Фундаментом відображення факту здійснення всіх видів операцій є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [23]. Він визначає правові принципи регулювання, організації та ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності в Україні.

Податковий кодекс України (далі ПКУ) [24] регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів.

Основним стандартом з обліку операцій з покупцями та замовниками є П(С)БО 10 [2], де висвітлено інформацію про порядок визнання, оцінки, класифікації дебіторської заборгованості, наведено визначення безнадійної дебіторської заборгованості, запропоновані альтернативні варіанти розрахунку резерву сумнівних боргів. При відображенні в обліку і звітності операцій з покупцями та замовниками також слід враховувати вимоги інших національних стандартів.

Щодо Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі МСФЗ) та Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (далі МСБО), то немає спеціального стандарту, який би регулював операції з покупцями та замовниками. Питання щодо обліку дебіторської заборгованості за розрахунками з покупцями і замовниками регулюються декількома міжнародними стандартами: МСБО (IAS) 1 «Подання фінансової звітності» [3], МСБО (IAS) 32 «Фінансові інструменти: подання» [4], МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти» [5], МСФЗ (IFRS) 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» [6].

Проаналізувавши особливості бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості за міжнародними та національними стандартами встановлено, що існує проблема розбіжностей між обліковими стандартами, так зокрема:

1. У міжнародних стандартах дебіторська заборгованість трактується як фінансовий актив, а у П(С)БО 10 – як сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [2]. У зв'язку з цим можна стверджувати, що поняття дебіторської заборгованості за міжнародними стандартами є ширшим, ніж за національними.
2. Відповідно до П(С)БО 10 дебіторська заборгованість визнається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод і її сума може бути достовірно визначена, а згідно з МСБО 9 – визнається у балансі, коли вона стає стороною контрактних зобов'язань.
3. При зарахуванні на баланс відповідно до П(С)БО 10 дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги оцінюється за первісною вартістю, а на дату балансу – за чистою реалізаційною вартістю, натомість за МСБО 1 – за справедливою та амортизованою вартістю [3].
4. В МСФЗ методи розрахунку величини резерву сумнівних боргів не передбачаються. Суперечності між національним та міжнародним

стандартами викликані економічними та національними особливостями, що склалися в Україні. Крім того виявлено спільні риси щодо видів дебіторської заборгованості та розкриття інформації у фінансовій звітності. Вітчизняні підприємства, які співпрацюють з нерезидентами на міжнародних ринках повинні оформлювати та подавати свою звітність згідно МСФЗ.

Отже, правила обліку за міжнародними стандартами мають суттєву різницю з національними, а, отже, необхідно внести відповідні коригування (оновлення) й на рівні національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а саме в П(С)БО 10. Для удосконалення національного П(С)БО 10, пропонуємо звернути увагу на передбачену ним класифікацію фінансових інструментів і привести її у відповідність до МСФЗ 9. Це, у свою чергу, передбачає введення до стандарту терміну «бізнес-модель» компанії, чітке окреслення умов його застосування під час класифікації дебіторської заборгованості та введення методики обліку дебіторської заборгованості із відображенням змін у справедливій вартості у складі прибутків (збитків) звітного періоду або іншого сукупного доходу.

Висновки за розділом 1

У результаті проведеного дослідження сутності операцій з покупцями та замовниками, зокрема дебіторської заборгованості, як об'єкта обліку та оподаткування здійснено наступні висновки:

На сучасному етапі розвитку своєчасне і повне виконання платіжних зобов'язань є умовами стійкого функціонування підприємства в розвиненій ринковій економіці. На сьогодні спостерігається зворотна тенденція – криза неплатежів. Основним об'єктом бухгалтерського обліку операцій за розрахунками з покупцями та замовниками є дебіторська заборгованість, відповідно дане дослідження направлене на вивчення особливостей

відображення в обліку дебіторської заборгованості, яка виникає в ході розрахункових відносин.

Основним стандартом з обліку операцій з покупцями та замовниками є П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» та декількома міжнародними стандартами, зокрема МСБО (IAS) 1 «Подання фінансової звітності» [3], МСБО (IAS) 32 «Фінансові інструменти: подання», МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти», МСФЗ (IFRS) 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації». Встановлено, що існує проблема розбіжностей між обліковими стандартами, що потребує внесення відповідних коригувань (оновлення) на рівні національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ НА ТОВ «Сітіус Трейд»

2.1. Передумови організації та методики обліку операцій з покупцями та замовниками на ТОВ «Сітіус Трейд»

Облік операцій з покупцями та замовниками характеризує ефективність застосовуваної розрахунково-кредитної політики з контрагентами підприємства. Різноманітність варіантів готівкових і безготівкових розрахунків з покупцями та замовниками автоматично закладає в собі певні ризики порушення платіжних умов, виникнення простроченої та безнадійної заборгованості. У деяких випадках це є допустимим, і вимагає відповідного розрахунково-фінансового контролю, у деяких випадках це неминуче та веде до негативних наслідків у вигляді судових позовів проти несумлінних партнерів.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи [40]. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи.

Досліджуване підприємство займається оптовою торгівлею. Головною особливістю оптової торгівлі є те, що продаж товарів здійснюється великими партіями, які не призначені для індивідуального споживання, розрахунки по товарних операціях здійснюються в основному у безготівковій формі, а товари обліковуються за первісною вартістю.

Завдання оптового підприємства полягає в тому, щоб забезпечити:

- відвантаження товарів покупцям оптимальними партіями, що сприяє найкращому використанню транспортних засобів, зниженню витрат з перевезень та витрат обігу;

- своєчасне забезпечення товарами, необхідними для населення чи виробництва;
- підбір, сортування товарів, їх комплексність та асортимент.

Для вирішення цих завдань підприємство здійснює господарську діяльність, яка складається з певних господарських операцій. А кожна господарська операція має бути належним чином оформлена і зареєстрована в бухгалтерських документах [8].

Схематично відобразимо організацію операцій з покупцями та замовниками у ТОВ «Сітіус Трейд» на рис. 2.1.

Рис. 2.1. Схема організації операцій з покупцями та замовниками у ТОВ «Сітіус Трейд»

Джерело: складено автором за даними підприємства

Факт відносин із покупцями та замовниками з однієї сторони та ТОВ «Сітіус Трейд» з іншої, предмет цих відносин, тип і форма оплати, а також інші умови регулюються договором, укладеним між сторонами цих відносин.

Відповідно до умов укладених договорів, ТОВ «Сітіус Трейд» може здійснюватися оплата за такими типами:

- аванси (забезпечують оплату за доставку товарів);
- передоплата (повна стовідсоткова оплата товару до її доставки покупцеві або замовнику, згідно з укладеним договором);
- відстрочений платіж (оплата здійснюється за товари після певного періоду, зазначеного в договорі);
- при доставці товарів (оплата здійснюється на момент їх отримання);
- для продажу (оплата товарів здійснюється тільки після того, як вони будуть реалізовані покупцями чи замовниками).

Після купівлі товарів покупці та замовники мають зобов'язання перед ТОВ «Сітіус Трейд», які виражені у дебіторській заборгованості. Після отримання товару покупець має право перевірити кількість та якість придбаних товарів, відповідність їх документам. Покупець здійснює оплату товару відповідно до порядку та форм оплати, передбачених договором.

Організація обліку дебіторської заборгованості передбачає виконання таких завдань, як:

- визначення об'єктів облікової політики дебіторської заборгованості;
- достовірне, своєчасне та повне відображення операції пов'язаних з дебіторською заборгованістю;
- вибір методу формування резерву сумнівних боргів;
- організація передачі інформації з облікових реєстрів до головного бухгалтера;
- складання звітності про стан дебіторської заборгованості тощо.

Аналізуючи організацію обліку операцій з покупцями і замовниками на ТОВ «Сітіус Трейд» можна виділити її недоліки та напрями вдосконалення (дод.Д).

Порядок опрацювання первинної документації ТОВ «Сітіус Трейд»

визначається системою програмного забезпечення – «1С: Бухгалтерія». Первинна інформація вводиться у комп'ютерну систему бухгалтером, який опрацьовує дану інформацію. Первинні документи за операціями з покупцями та замовниками, які складаються на ТОВ «Сітіус Трейд» наведено в табл.2.1.

Таблиця 2.1

Первинні документи за операціями з покупцями та замовниками ТОВ «Сітіус Трейд»

Вітчизняні покупці/замовники	Іноземні покупці/замовники
Виникнення дебіторської заборгованості за розрахунками з покупцями і замовниками	
Рахунок (додаток Р) Накладна, акт виконаних робіт, наданих послуг (додаток С) Податкова накладна Товарно – транспортна накладна (ТТН) Видатковий касовий ордер	«Invoice» (інвойс) (додаток Т) GTD – вантажно-митна декларація (додаток У) Транспортна накладна (CMR) (додаток Ф) Платіжні документи на перерахування платежів до митниці
Погашення або забезпечення дебіторської заборгованості за розрахунками з покупцями і замовниками	
Виписка банку Прибутковий касовий ордер Короткостроковий вексель	Виписка банку

Джерело: складено автором за даними підприємства.

Можна запропонувати графік документообороту (дод. Ж), який передбачатиме оптимальну кількість підрозділів і виконавців для проходження кожним первинним документом і визначатиме мінімальний строк його знаходження у підрозділі.

2.2. Фінансовий облік операцій з покупцями та замовниками

На ТОВ «Сітіус Трейд» для синтетичного обліку дебіторської заборгованості покупців і замовників застосовується рахунок 36 «Розрахунки з покупцями й замовниками» відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та

господарських операцій підприємств та організацій, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 30. 11. 99 р. № 291 зі змінами та доповненнями [35]. Цей рахунок призначений для обліку розрахунків з покупцями та замовниками за відвантажену продукцію, товари, виконані роботи та надані послуги, крім заборгованості, забезпеченої векселем. Крім того за даним рахунком узагальнюється інформація про розрахунки з учасниками промислово-фінансових груп [42, с. 60].

За дебетом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» відображається продажна вартість реалізованої продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг, яка включає ПДВ, акцизи, збори, які підлягають перерахуванню до бюджетів та позабюджетних фондів і включені до вартості реалізації. За кредитом даного рахунку відображається сума платежів, що надійшли на розрахункові рахунки підприємства в банках, в касу підприємства та інші види розрахунків.

Аналітичний облік ведуть на таких субрахунках 36 рахунку:

- 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» – використовується для обліку розрахунків з покупцями і замовниками, що знаходяться на митній території України;
- 362 «Розрахунки з іноземними покупцями» – використовується для обліку розрахунків з іноземними покупцями і замовниками з експортних операцій. На ньому ведеться облік сум, аналогічних тим, що обліковуються на субрахунку 361. на субрахунку 362 «Розрахунки з іноземними покупцями», крім того, аналітичний облік ведеться в гривнях та валюті, обумовленій договором.
- 363 «Розрахунки з учасниками ПФГ» – використовується для обліку операцій з учасниками промислово-фінансових груп;
- 364 «Розрахунки за гарантійним забезпеченням» – використовується для обліку розрахунків за гарантійним забезпеченням, пов'язаним зі здійсненням операцій з деривативами.

Якщо від покупців та замовників підприємство отримує передоплату, то відповідно до пп. 6.3 і 6.4 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [44] суми попередньої оплати продукції (товарів, робіт, послуг) і суми авансу в рахунок оплати продукції (товарів, робіт, послуг) доходами не визнають. Для обліку такої заборгованості застосовують субрахунок 681 «Розрахунки за авансами одержаними». Щоб розмежувати аванси у гривні та в іноземній валюті, до субрахунку 681 відкривають відповідні субрахунки другого порядку.

Отримуючи аванс, підприємство відображає в обліку проводку: Дт 30, 31 - Кт 681. Після постачання товарів, робіт, послуг підприємство показує погашення кредиторської заборгованості за авансами (Дт 681) у кореспонденції з кредитом відповідного субрахунку рахунка 36. Також по дебету субрахунку 681 відображають суми передоплат, повернені покупцям та замовникам, у кореспонденції з рахунками обліку грошових коштів.

Облік операцій з вітчизняними покупцями (поточної дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги) наведено в дод. 3.

Порядок оподаткування операцій з вітчизняними покупцями для зручності сприйняття подано в табл. 2 дод. 3

Операції з реалізації товарів, робіт, послуг вітчизняним покупцям та замовникам є об'єктом обкладення ПДВ (п.п. «а» п. 185.1 ПКУ) . Отже, здійснюючи такі операції, підприємство – платник ПДВ повинно нарахувати податкові зобов'язання з цього податку на дату події, яка сталася раніше (п. 187.1 ПКУ):

- на дату зарахування грошових коштів від покупця на банківський рахунок платника податку як оплати товарів, що підлягають постачанню. При цьому у разі постачання товарів за готівку такою датою буде дата оприбуткування грошових коштів у касі платника податку, а в разі відсутності такої – дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує цього платника податку;

– на дату відвантаження товарів [24].

Базу обкладення ПДВ операцій з продажу покупцям та замовникам визначають виходячи з договірної вартості з урахуванням загальнодержавних податків та зборів (абзац перший п. 188.1 ПКУ). При цьому вона не може бути нижче ціни придбання таких товарів, за винятком товарів, ціни на які підлягають державному регулюванню (абзац другий п. 188.1 ПКУ) [24]. Причому, якщо реалізується імпортований товар, база обкладення ПДВ визначається в загальному порядку.

Так само, як і у разі реалізації вітчизняним покупцям та замовникам, дохід від реалізації товару на експорт визнається при виконанні умов, передбачених у п. 8 П(С)БО 15 [44], тобто у загальному випадку – на дату відвантаження. У той же час дохід від реалізації товарів за грошові кошти в іноземній валюті відображають у гривні.

Оскільки заборгованість виражено в іноземній валюті, для її відображення в бухгалтерському обліку керуйтеся правилами, установленими Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» [45]. Згідно з п. 5 цього стандарту операції в інвалюті при первісному визнанні перераховують у гривню за курсом НБУ, що діє на початок дня дати здійснення операції (дати визнання доходів та активів). Отже, валютну заборгованість перераховують за «ранковим» курсом Національного банку України на дату її виникнення.

У разі експорту товарів, робіт, послуг облікові особливості залежатимуть від того, яка подія сталася першою – відвантаження товарів або ж оплата їх вартості.

Облік розрахунків за експортними операціями здійснюється на субрахунку 362 «Розрахунки з іноземними покупцями». Аналітичний облік ведеться в гривнях та валюті, обумовленій договором.

Кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку господарських операцій з іноземними покупцями та замовниками наведемо в табл.3 дод. 3

Відповідно до п.п. 140.5.1 ПКУ необхідно збільшувати фінансовий результат податкового (звітного) періоду на суму перевищення звичайних цін над договірною (контрактною) вартістю реалізованих товарів при здійсненні контрольованих операцій у випадках, визначених ст. 39 ПКУ [24].

Операції з вивезення товарів за межі митної території України є об'єктом обкладення ПДВ (п.п. «г» п. 185.1 ПКУ) [24]. Це означає, що податкові зобов'язання у разі експорту товарів виникають, але за ставкою 0 %. Базу оподаткування визначають за загальними правилами. Тобто, базою обкладення ПДВ є договірна вартість товарів (з урахуванням загальнодержавних податків і зборів), але не нижче ціни їх придбання. Якщо операція не є об'єктом обкладення ПДВ згідно зі ст. 196 ПКУ, нульова ставка ПДВ при експорті не застосовується.

Датою виникнення податкових зобов'язань у разі експорту товарів є дата оформлення відповідно до законодавства митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України (п.п. «б» п. 187.1 ПКУ) [24]. Тобто правило першої події при експорті не діє. Якщо має місце передоплата за товари, що експортуються, то вона не призводить до виникнення податкових зобов'язань.

На ТОВ «Сітіус Трейд» використовується метод нарахування резерву сумнівних боргів: застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості, що й вказано в обліковій політиці. При застосуванні методу абсолютної суми сумнівної заборгованості резерв визначається шляхом оцінки платоспроможності окремих дебіторів. Це означає – підприємство здійснює аналіз дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги на предмет виявлення сум сумнівної заборгованості, після чого створює резерв на загальну суму виявленої суми заборгованості та відображає її в своєму обліку. Вважаємо, що даний метод є найбільш точним, так як досліджуються дійсні дебітори, а не розраховуються середньостатистичні коефіцієнти.

Для обліку резерву сумнівних боргів ТОВ «Сітіус Трейд» використовує рахунок 38 «Резерв сумнівних боргів». Незважаючи на те, що даний рахунок відноситься до третього класу він є пасивним. На рахунку ведеться облік резервів за сумнівною дебіторською заборгованістю, щодо якої є ризик неповернення.

За кредитом рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» відображається створення резерву сумнівних боргів у кореспонденції з рахунками обліку витрат, за дебетом – списання сумнівної заборгованості в кореспонденції з рахунками обліку дебіторської заборгованості або зменшення нарахованих резервів у кореспонденції з рахунком обліку доходів.

Аналітичний облік на рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» ведеться в розрізі боржників на субрахунку 381 «Резерв сумнівних боргів за товари, послуги, роботи».

Кореспонденція з обліку резерву сумнівного боргу та списання безнадійної дебіторської заборгованості та вплив резерву сумнівних боргів на фінансовий результат при списанні безнадійної дебіторської заборгованості наведено в дод. К

2.3. Узагальнення у звітності підприємства інформації про операції з покупцями та замовниками

Невід'ємним елементом системи бухгалтерського обліку та завершальним етапом обліку, що зумовлює органічну єдність показників виступає бухгалтерська звітність, яка є джерелом інформації про результати господарсько-фінансової діяльності підприємства. Зокрема, за відповідними показниками підприємства аналізують свою діяльність, одержують інформацію для подальшого її планування.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», фінансова звітність – це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період. Точніше кажучи, фінансова звітність – це регульована державою сукупність форм звітності, які містять інформацію [40].

Інформація про дебіторську заборгованість відображається у Балансі (Звіті про фінансовий результат) підприємства та «Примітках до річної фінансової звітності». Процес відображення дебіторської заборгованості у фінансовій звітності у фінансовій звітності підприємства можна представити наступним чином (табл. 2.2)

Таблиця 2.2

Відображення дебіторської заборгованості у Балансі (форма №1) та Примітках до річної фінансової звітності (форма №5) [6, с.49]

Баланс (Звіт про фінансовий стан) Форма №1	
Стаття активу балансу	Код рядка
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130
з бюджетом	1135
у тому числі з податку на прибуток	1136
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155
«Примітки до річної фінансової звітності» Форма №5	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	940
Інша поточна дебіторська заборгованість	950

Джерело: [6, ст.. 49]

Звітність ТОВ «Сітіус Трейд» складається із Балансу (ф. №1-м) та Звіту про фінансові результати (ф. №2-м) (дод.).

Баланс ф. №1-м відрізняється від Балансу ф. № 1 скороченням окремих рядків. Це обумовлено тим, що його пристосовано під Спрощений План рахунків, а тому він має менше реквізитів, дані в яких більш узагальнені. При

цьому коди рядків збережені. Звіт про фінансові результати за спрощеною формою ф. №2-м, на відміну від Звіту про фінансові результати ф. №2, представлено тільки одним розділом [7].

Інформація про стан дебіторської заборгованості на підставі відповідних рахунків синтетичного обліку відображається в Балансі підприємства (ф. №1-м) за наступними статтями.

У статті «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги» (рядок 1125) відображається заборгованість покупців або замовників за реалізовані їм продукцію, товари, роботи або послуги, включаючи забезпечену вексями заборгованість скоригована на резерв сумнівних боргів (нетто).

У статті «Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом» (рядок 1135) відображається визнана дебіторська заборгованість казначейських, фінансових і податкових органів, державних цільових фондів, зокрема за розрахунками з тимчасової непрацездатності. Окремо наводиться дебіторська заборгованість з податку на прибуток.

У статті «Інша поточна дебіторська заборгованість» (рядок 1155) відображається заборгованість дебіторів, яка не включена до інших статей дебіторської заборгованості, скоригована на резерв сумнівних боргів (нетто) та яка відображається у складі оборотних активів.

У Звіті про фінансові результати (форма 2-м) ТОВ «Сітіус Трейд» відображає доходи, витрати, прибутки або збитки від господарської діяльності за звітний період. Метою складання цієї форми звітності є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про результати здійснення фінансово-господарської діяльності ТОВ «Сітіус Трейд». Сутність Звіту про фінансові результати малих підприємств полягає в тому, що фінансовий результат визначається зіставленням доходів (виручка від реалізації, інші операційні та інші доходи) з витратами періоду (собівартість реалізації, інші операційні та інші витрати), тобто за даними рахунків класу 7

«Доходи» та класу 9 «Витрати діяльності». Фінансову звітність заповнюють на основі реєстрів бухгалтерського обліку, оборотів та залишків по рахунках [7].

На ТОВ «Сітіус Трейд» за складання і подання фінансової та податкової звітностей відповідальність несе головний бухгалтер підприємства. Згідно з чинним Податковим кодексом, податкова декларація з податку на додану вартість (далі податкова декларація з ПДВ) визначається як документ на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата податкового зобов'язання, чи документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого (виплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку. Декларацію подають незалежно від того, було у звітному періоді в підприємства податкове зобов'язання, чи ні, тобто незалежно від стану його фінансово-господарської діяльності.

Дані, наведені в декларації, мають відповідати даним фінансового обліку та даним Реєстру виданих та отриманих податкових накладних, достовірність даних підтверджують: підписом платника, якщо платник - фізична особа, в інших випадках (особа, визначена як платник податку на додану вартість, крім фізичних осіб) - підписами відповідальних посадових осіб (директора, головного бухгалтера) та печаткою, а у разі подання декларації в електронній формі - електронним підписом підзвітних осіб, зареєстрованих у порядку, визначеному законодавством. До декларації вносяться дані податкового обліку платника окремо за кожний звітний період без зростаючого підсумку.

ТОВ «Сітіус Трейд» самостійно обчислює суму податкового зобов'язання, зазначеного в Декларації. При формуванні податкових зобов'язань з ПДВ у випадку, коли дебіторська заборгованість виникає за відвантажені товари (роботи, послуги), то згідно з пп. «а» п.187.1 ст.187 Податкового кодексу дата такого відвантаження є датою виникнення податкових зобов'язань. Зарахування коштів від покупця (замовника) на

банківський рахунок або у касу підприємства за відвантажені товари (роботи, послуги) є вже другою подією, тому податкові зобов'язання при отриманні таких коштів не виникають.

Висновки за розділом 2

Для достовірного узагальнення інформації в рамках відносин щодо реалізованих товарів, виконаних робіт або наданих послуг, необхідний облік операцій з покупцями та замовниками.

Завданнями обліку операцій з покупцями та замовниками є:

- формування повної та достовірної інформації про стан розрахунків з покупцями та замовниками;
- контроль за станом дебіторської та кредиторської заборгованості;
- контроль за дотриманням форм оплати, встановленим договорами з покупцями та замовниками;
- своєчасне узгодження розрахунків з боржниками та кредиторами, щоб уникнути простроченої заборгованості.

Дебіторська заборгованість виникає при відвантаженні товарів, виконанні робіт, наданні послуг і виплачується в момент оплати замовником. Підтверджуючим документом є акт виконаних робіт, наданих послуг при відпуску товарів - рахунок-фактура. Умови оплати встановлюються в договорі між двома сторонами.

При продажу товарів покупцю чи замовнику використовується такий первинний документ як накладна. Податкова накладна видається платником податку, який реалізує товари, роботи, послуги на вимогу покупця та є підставою для розрахунку суми податків, пов'язаних з податковим кредитом.

Для обліку дебіторської заборгованості використовується рахунок 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками». На даному рахунку відображається узагальнення інформації про розрахунки з покупцями та

замовниками за відвантажену продукцію, товари, виконані роботи та надані послуги, крім заборгованості, яка забезпечена векселем.

Звітність ТОВ «Сітіус Трейд» складається з Балансу (№1-м) та Звіту про фінансові результати (№2-м). Інформація про стан дебіторської заборгованості на підставі відповідних рахунків синтетичного обліку відображається у балансі підприємства (ф.№1-м) за такими статтями: «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги» (рядок 1125), «Дебіторська заборгованість за розрахунки з бюджетом» (рядок 1135) та «Інша поточна дебіторська заборгованість» (рядок 1155).

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ НА ТОВ «СІТУС ТРЕЙД»

3.1. Напрями удосконалення організації та методики обліку операцій з покупцями та замовниками

Ефективність управління заборгованістю, яка виникає за операціями з покупцями та замовниками, залежить в ряду факторів, зокрема:

- кількість покупців постачальників підприємства;
- характер взаємовідносин з дебіторами та кредиторами;
- узгодженість умов договорів;
- контроль за строками поставки та отримання сировини та матеріалів, а також за оплатою;
- рівень надійності партнерів.

Від того чи правильно організовані розрахунки з покупцями та замовниками залежить організація матеріального забезпечення, платоспроможність та фінансовий стан підприємства. Для того, щоб уникнути проблем, які пов'язані з несвоєчасністю постачання, неповнотою або неякісною продукцією, підприємство зазвичай співпрацює лише з діловими партнерами, які є перевірені часом і не бажає співпрацювати з новими постачальниками, однак, це не завжди є гарантією того, що контрагент виконає свої зобов'язання необхідним чином. Важлива роль обліку операцій з покупцями та замовниками полягає у налагодженні системи своєчасного інформування управлінців про момент настання виконання зобов'язань як з боку контрагентів, так і з боку самого підприємства з метою прийняття вчасних зважених управлінських рішень. Система бухгалтерського обліку повинна виконувати функції не лише

інформування про терміни, але й про обсяги взятих зобов'язань, переданих прав власності.

Аналізуючи організацію обліку операцій з покупцями і замовниками на ТОВ «Сітіус Трейд» виділимо її недоліки та напрями вдосконалення (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Недоліки та напрями вдосконалення організації обліку операцій з покупцями та замовниками на ТОВ «Сітіус Трейд»

№ з/п	Недолік організації обліку	Напрямок вдосконалення
1	Недостатній контролю з боку, як головного бухгалтера підприємства, так і керівника	Обов'язкова внутрішня перевірка документів. При якій якість підготовки і достовірність документів значно зростає
2	Несвоєчасне надання до бухгалтерії документації з боку відділу збуту, що сприяє зростанню числа помилок в обліку	Правильна організація внутрішнього документообігу, який повинен встановлюватися наказом керівника. Для цього необхідно чітко і наочно налагодити облік надходження до бухгалтерії документів
3	Невиконання правила перевірки документів (зведених, платіжних, звітності), підготовлених бухгалтерією, самими працівниками бухгалтерії, тобто після складання документа одним працівником бухгалтерії інший не перевіряє повністю цей документ	Організувати систему внутрішнього контролю за дебіторською заборгованістю
4	Невчасно проводиться інвентаризація розрахунків, що не сприяє своєчасному виявленню простроченої заборгованості та вжиття заходів до її погашення	Робити аналіз дебіторської заборгованості по кожному покупцеві та замовнику, а також щодо термінів утворення заборгованості або терміни їх можливого погашення, що дозволить своєчасно виявляти прострочену заборгованість і вжити заходів до її стягнення

Джерело: складено автором за даними підприємства.

Дані недоліки є характерними для більшості підприємств України, тому наступні напрями вдосконалення варто було б прийняти всім.

Важливим питанням в обліку операцій з покупцями та замовниками на ТОВ «Сітіус Трейд» є виникнення дебіторської заборгованості, що обумовлює необхідність визначення рівня коштів, які вилучаються з обігу через її

наявність, а також визначення впливу величини дебіторської заборгованості на фінансовий стан підприємства.

Для вирішення цього питання ТОВ «Сітіус Трейд» рекомендується:

- визначати оптимальний розмір дебіторської заборгованості, яка б не створювала перешкод для можливості забезпечення безперебійного процесу постачання та реалізації, вчасним розрахункам підприємства з покупцями та замовниками;

- встановити раціональне співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованістю для прискорення оборотності цих двох показників;

- систематично проводити інвентаризацію заборгованості шляхом перевірки первинних документів, які є основою для виконання розрахунків та відображення операцій в обліку з покупцями та замовниками, а також шляхом звірки залишків з контрагентами.

Зазначені напрямки обумовлюють проведення постійного аналізу розрахунків з покупцями та замовниками за наступними напрямками:

- дослідження складу покупців підприємства;
- оцінка структури і динаміки заборгованості покупців за відвантажену продукцію;
- зіставлення суми дебіторської та кредиторської заборгованості.

Для оперативного одержання інформації за визначеними напрямками необхідно розробити систему звітності, в якій накопичуватимуться дані за період про операції з покупцями та замовниками.

На досліджуваному підприємстві немає служби, яка б могла забезпечувати інформацією керівництво про стан розрахунків з покупцями та замовниками для прийняття управлінських рішень. Вважаємо за потрібне ТОВ «Сітіус Трейд» розробити і затвердити «Положення про

організацію системи управлінського обліку», що дозволило б регламентувати створення та діяльність відділу управлінського обліку.

Виконання цих заходів на підприємстві, дасть наступні результати:

- зростання обсягу продаж шляхом надання комерційного кредиту, в результаті чого будуть зростати і економічні вигоди;
- підвищиться конкурентоздатність підприємства за допомогою відстрочки платежів;
- рівень ризику неплатоспроможності покупців буде визначатися з більшою вірогідністю;
- можна встановлювати плановий розмір резерву сумнівних боргів
- забезпечувати превентивні заходи щодо фактично або потенційно неплатоспроможних покупців.

3.2. Удосконалення обліку операцій з покупцями та замовниками для цілей прийняття управлінських рішень

Управління розрахунками з покупцями та замовниками є невід'ємною складовою збутової діяльності ТОВ «Сітіус Трейд». Велика частка дебіторської заборгованості за товари у загальній структурі активів знижує ліквідність, фінансову стійкість та підвищує ризик фінансових збитків. Тому організація управлінського обліку, перш за все, повинна забезпечувати регулюючим та узагальнюючим документам.

Управлінський персонал ТОВ «Сітіус Трейд», який потребує інформації про операції з покупцями та замовниками використовує для прийняття рішень форми звітів представлені в таблиці 3.2, що забезпечують виконання поставлених завдань.

Таблиця 3.2

Перелік управлінських звітів щодо розрахунків з покупцями і замовниками, які пропонуються для ТОВ «Сітіус Трейд»

Форма звіту	Користувач	Хто складає	Основне призначення – отримання інформації про/для
Звіт з продажів за типами покупців та видами продукції	Директор з продажу	Менеджер з продажів	Продажі за типами покупців та видами продукції/оцінки рівня небезпеки продажу відповідного виду продукції дебітору
Звіт про динаміку та структуру дебіторської заборгованості	Директор з продажу, головний бухгалтер	Бухгалтер-аналітик	Динаміку та структуру дебіторської заборгованості/аналізу дебіторської заборгованості в її динаміці та структурі
Звіт про дебіторську заборгованість за реалізовані продукцію, товари, роботи, послуги	Головний бухгалтер	Бухгалтер-аналітик	Інформацію про дебіторську заборгованість за реалізовані продукцію, товари, роботи, послуги/ виявлення зі загального списку дебіторів, сума заборгованості яких більше судових витрат
Звіт про форми розрахунків	Головний бухгалтер	Бухгалтер-аналітик	Форми розрахунків/розуміння за якими формами ведуться розрахунки у їх більшості
Звіт на основі ABC-аналізу	Директор з продажу, головний бухгалтер	Бухгалтер-аналітик	Ступень важливості покупців та замовників

Джерело: складено автором за [32]

Враховуючи призначення перелічених звітів, менеджер з продажу та бухгалтер-аналітик формує таку управлінську звітність, у якій детально розкриті значущі для підприємства статті, до якої додані аналітичні розшифровки, щоб можна було розрахувати встановлені в стратегічному плані розвитку підприємства фінансові показники.

Форми управлінської звітності, робочі таблиці яких розроблені в Microsoft Excel наведені на рис.3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6. З метою змістовного наповнення заданих форм управлінських звітів були використанні такі математичні методи, моделі і алгоритми, які забезпечують обробку даних: статистичні, динамічні, імітаційні, ормативні, суто математичні.

ЗВІТ З ПРОДАЖІВ ЗА ТИПАМИ ПОКУПЦІВ ТА ВИДАМИ ПРОДУКЦІЇ У 2018 Р., ГРН												
	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень
Згинання складної конфігурації	0	0	288,22	85,4	0	0	0	0	0	0	0	0
Вудпак Новоград-Волинськ	0	0	288,22	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Грищенко Я.А.	0	0	0	85,4	0	0	0	0	0	0	0	0
Зернодробалка	544	600	140	440	0	0	0	0	0	0	0	0
Кулик Василь Олександрович	0	0	0	60	0	0	0	0	0	0	0	0
Купрунець А.А.	0	0	0	200	0	0	0	0	0	0	0	0
Кучер А.А.	0	0	0	180	0	0	0	0	0	0	0	0
Кучер Ю.І.	544	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Лавренчук В.П.	0	600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Лада	0	0	140	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Каркаси металеві	3182,4	4683,5	9579,5	3060	0	0	0	0	0	0	0	0
Лазерний розкрій металу	225,28	2970	1337,6	682	0	0	0	0	0	0	0	0
Млин	2667,6	4013,1	4836	6087,9	0	0	0	0	0	0	0	0
Пакети антивандальні	187,6	742	289,8	904,75	0	0	0	0	0	0	0	0
Порошкова полімерна фарбування	464,5	3639,37	515	2681,87	0	0	0	0	0	0	0	0
Шнек	1768,41	1978	4412,32	1656	0	0	0	0	0	0	0	0
Общий итог	9039,79	18625,97	21398,44	15597,92	0	0	0	0	0	0	0	0

Рис. 3.1. Звіт з продажів за типами покупців та видами товарів

ТОВ «Сітіус Трейд»

Джерело: складено автором за даними підприємства

ЗВІТ ПРО ДИНАМІКУ І СТРУКТУРУ ЗА РЕАЛІЗОВАНІ ПРОДУКЦІЮ, ТОВАРИ, РОБОТИ, ПОСЛУГИ ЗА ПЕРІОД З 01.01.2017 Р. ДО 31.12.2017 Р.							
Показники	На 01.01.2017 р.		На 31.12.2017 р.		Відхилення (+/-)		
	Сума, вис. грн.	Питома вага, %	Сума, вис. грн.	Питома вага, %	Абсолютне	Відносне, %	В питомій вазі
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	945	33,6	1093	34,1	-148	-15,66	0,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками	1609	57,1	1988	62,1	-379	-23,56	5,0
за виданими авансами	536	19,0	699	21,8	-163	-30,41	2,8
з бюджетом	847		1142	35,7	-295	-34,83	35,7
у тому числі з податку на прибуток	226	8,0	147	4,6	79	34,96	-3,4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	-	-	-	-	-	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	-	-	-	-	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	262	9,3	120	3,7	142	54,20	-5,6
Всього	2816	100,0	3201	100,0	-385	-13,67	0,0

НА 01.01.2017 Р.

НА 31.12.2017 Р.

Рис. 3.2. Звіт про динаміку та структуру дебіторської заборгованості

ТОВ «Сітіус Трейд»

Джерело: складено автором за даними підприємства

ЗВІТ ПРО ДЕБІТОРСЬКУ ЗАБОРГОВАНІСТЬ ЗА РЕАЛІЗОВАНІ ПРОДУКЦІЮ, ТОВАРИ, РОБОТИ, ПОСЛУГИ НА ДАТУ:											12.04.18	
№ п/п	Контрагент	Договір	Дата відвантаження готової продукції	Сумма заборгованості, грн	Відстрочка, днів	Дата виникнення заборгованості	Кількість прострочених днів	Пеня (0,01% в день), грн	Сума до отримання, грн			
34				799 879,00				107 739,26	908 659,83			
13	Кулик Василь Олександрович		130 16.11.17	12 438,08	7	25.11.17	138	1 716,46	14 154,54	в суд		
14	Леонен Київ		140 27.08.17	36 910,30	10	06.09.17	218	8 046,45	44 956,75	в суд		
15	ЛУКА ГАЛАМАР		150 22.06.17	24 565,00	4	26.06.17	290	7 123,85	31 688,85	в суд		
16	Моналіт		160 29.09.17	32 862,33	10	09.10.17	185	6 079,53	38 941,86	в суд		
17	Ніон-2004		170 28.07.17	7 075,20	10	07.08.17	248	1 754,65	8 829,85	в суд		
18	Нов-Вол з-д ТПО		180 28.07.17	780,03	7	04.08.17	251	195,79	975,82			
19	Оптіма-С Київ		190 28.09.17	19 281,00	15	13.10.17	181	3 489,86	22 770,86	в суд		
20	Полісся Хмельницький		200 30.09.17	16 161,00	5	05.10.17	189	3 054,43	19 215,43	в суд		
21	Птаківин Житомирська		210 30.11.17	213,76	2	02.12.17	131	28,00	241,76			
22	РІНО Хмельницький		220 01.12.17	53 960,59	5	06.12.17	127	6 852,99	60 813,58	в суд		
23	Розаняєва Лариса Іванівна		230 02.12.17	168 834,00	3	05.12.17	128	21 610,75	190 444,75	в суд		
24	Смерен+ Київ		240 28.09.17	36 724,58	7	05.10.17	189	6 940,95	43 665,53	в суд		
25	Телвин День		250 28.12.17	82 875,62	4	01.01.18	101	8 370,44	91 246,06	в суд		
26	Техна Новоград-Волинський		260 28.12.17	26 288,73	4	01.01.18	101	2 655,16	28 943,89	в суд		
27	Технічний новатор		270 01.12.17	900,00	4	05.12.17	128	115,20	1 015,20	в суд		
28	Труд		280 07.11.17	376,68	7	14.11.17	149	56,13	432,81			
29	Черкас В.Л.		290 05.09.17	2 818,60	6	11.09.17	213	600,36	3 418,96	в суд		
30	Шерейко В. В.		300 09.12.17	0,01	1	10.12.17	123	0,00	0,01			
31	Шлякшашінструмент		310 29.10.17	600,00	4	02.11.17	161	96,60	696,60			
32	Шлякрембуд		320 18.11.17	504,00	5	23.11.17	140	70,56	574,56			
33	Юнона		330 27.08.17	5 053,60	3	30.08.17	225	1 137,06	6 190,66	в суд		
34	S.C. CHIESCA TRANSPORT SRL, евро		340 05.12.17	25,31	1	06.12.17	127	3,21	28,52			

Рис. 3.3. Звіт про дебіторську заборгованість за реалізовані товари
ТОВ «Сітіус Трейд»

Джерело: складено автором за даними підприємства

ЗВІТ ПРО ФОРМИ РОЗРАХУНКІВ У 2017 Р.		
Способи погашення зобов'язань покупцями	Сумма операції, грн	Питома вага, %
Розрахунки наявними грошовими коштами	1443183,57	3,968902764
Розрахунки платіжними дорученнями	34919097,29	96,03109724
Вексельні операції	0	0
Разом погашено зобов'язань	36362280,86	100

Рис. 3.4. Звіт про форми розрахунків ТОВ «Сітіус Трейд»

Джерело: складено автором за даними підприємства

Звіт на основі ABC-аналізу, який передбачає групування дебіторської заборгованості по сумам та контрагентам залежно від методики моніторингу та ступеню їх важливості, відповідно до якої дебітори діляться на три категорії залежно від вартісного вираження їх заборгованості: найплатоспроможніші (А), платоспроможні (В), менш платоспроможні (С), наведено у робочій таблиці (рис. 3.5)

№ п/п	Контрагент	Обсяг реалізації за 6 місяців, грн						Сума, грн	Питома вага, %	
		1	2	3	4	5	6			
1										
2										
3	Сума, тис. грн	33	216 162,52	1 075 978,06	1 838 040,35	307 083,79	287 180,84	814 095,02	3 613 744,02	100,00
4										
5	1 Агрокорм-ДР			4 980,00		2 480,00			7460,00	0,21
6	2 АРТБУД КОМПАНІ Київ		39 569,76			39 569,76	39 569,76		118709,28	3,28
7	3 Брицун Антоніна				92 400,00				92400,00	2,56
8	4 Восток-Запад Ємільчине			6 933,00					6933,00	0,19
9	5 Вудлак Новоград-Волинськ							31 776,54	31776,54	0,88
10	6 Грищенко Я.А.		3 984,00				3 984,00	336 478,74	344446,74	9,53
11	7 Завальнюк Микола Іванович				270 133,00		180 074,00		450207,00	12,46
12	8 Калинівський експертний з-д		2 130,00			2 130,00			4260,00	0,12
13	9 Каменодробильний завод			4 206,00	1 776,00				5982,00	1,74
14	10 Карпина		5 154,00						5154,00	1,14
15	11 Ковальчук А.В.			7 950,14	7 910,14	40,00			15900,28	0,44
16	12 Ковальчук В.В.				139 934,25	360,70		400 400,00	540694,95	14,96
17	13 Кулик Василь Олександрович		12 438,08			12 438,08			24876,16	0,69
18	14 Леокон Київ			83 495,76	77 677,92		31 776,54	6 831,60	199781,82	5,53
19	15 ЛУКА ГАЛАМАР			3 242,00					3242,00	0,60
20	16 Моноліт				580 420,00	32 862,33			613282,33	16,97
21	17 Ніон-2004		7 075,20			7 075,20			14150,40	7,08
22	18 Оптіма -С Київ		19 281,00						19281,00	3,14
23	19 Полісся Хмельницький				18 056,00			6 831,60	24887,60	0,69
24	20 Птахівник Житомирська			31 776,54					31776,54	0,88
25	21 РІНО Хмельницький			336 478,74		53 960,59	31 776,54		422215,87	11,68
26	22 Розганяєва Лариса Іванівна				72 360,00				72360,00	2,00
27	23 Свобода Київ								3242,00	0,60

Рис. 3.5 Обсяг реалізації ТОВ «Сітіус Трейд» за 1 квартал 2019 р.

Джерело: складено автором за даними підприємства

Для розподілу дебіторської заборгованості за методикою ABC-аналізу для початку необхідно сформувавши кредитний рейтинг. Його формування полягає у розподілі заборгованості покупців по групам ризику, залежно від непогашення сум заборгованості. В основу розподілу можуть включатись наступні показники: показники оборотності дебіторської заборгованості, обсяг реалізації товарів таким покупцям, час роботи з контрагентами, а також оцінка клієнта з позиції співпраці з підприємством. Кредитний рейтинг

необхідно перевести у 100-бальну шкалу оцінювання, де найбільше значення займають – найбільше платоспроможні дебітори, а найнижче – ті що розраховуються найгірше. Вони встановлюються експертним шляхом і залежать від сфери діяльності підприємства, спеціалізації товарів, попиту на них тощо. Наступним кроком є надання відсоткового значення, а потім визначається кредитний рейтинг окремого клієнта як сума зважених оцінок.

Отримані результати аналізу застосовуються до відповідних груп дебіторської заборгованості, сформованої відповідно до суми боргу клієнтів (рис. 3.6).

1 АВС-АНАЛІЗ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ЗА ТОВАРИ, РОБОТИ, ПОСЛУГИ, ГРН					
2					
3	Групування клієнтів	Обсяг реалізації, тис. грн.	Питома вага в обсязі реалізації, %	Розподіл контрагентів	Питома вага дебіторської заборгованості, %
4	Група А	16859354,00	70,79673816	1, 2, 3	46
5	Група В	860223,00	0,924421507	4,7	29
6	Група С	6094167,02	25,59096552	5, 6	25
7	Всього	23813744,02	100	х	100
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					

Рис. 3.6. Звіт на основі АВС-аналізу

Джерело: складено автором за даними підприємства

Таким чином, клієнти групи А забезпечують 70,80% загального товарообігу компанії і їх частка дебіторської заборгованості складає 46 %.

Контрагенти цієї групи ефективно використовують надану їм можливість отримати товарний кредит, оскільки їх частка у обсязі реалізації перевищує сукупну частку двох інших груп. Такий розподіл контрагентів на групи слугуватиме підприємству, як орієнтир для взаєморозрахунків з ними і прийняття рішень про диференціацію надання знижки покупцям. Рекомендована організація обліку операцій з покупцями і замовниками сприятиме дисциплінованості поточного управління нею, що дозволить вчасно і у повному обсязі отримувати найліквідніші активи у її погашення.

Висновки за розділом 3

Дослідження організації та методики обліку операцій з покупцями та замовниками на ТОВ «Сітіус Трейд» дозволило виявити, основні недоліки організації обліку розрахунків з покупцями і замовниками на підприємстві та запропоновано напрями його вдосконалення.

Встановлено, що організація обліку операцій з покупцями і замовниками для ефективного управління діяльністю підприємства може бути реалізована через впровадження системи управлінського обліку. Натомість, рекомендації щодо організації управлінського обліку таких операцій на сьогодні відсутні. З цією метою запропоновано обов'язково створити відділ внутрішнього контролю, розробити документи внутрішнього користування: «Наказу про управлінський облік на підприємстві» та «Платіжний календар розрахунків з покупцями і замовниками». Їх застосування дозволить конкретизувати вимоги щодо облікового забезпечення управління операцій з покупцями і замовниками. Також, розроблено форми внутрішньої звітності підприємства, зокрема: Звіт з продажів за типами покупців та видами

продукції, Звіт про динаміку та структуру дебіторської заборгованості
Звіт про дебіторську заборгованість за реалізовані продукцію, товари,
роботи, послуги, Звіт про форми розрахунків, Звіт на основі АВС-
аналізу. Визначені напрямки та розроблені заходи по удосконаленню обліку
операцій з покупцями і замовниками сприятиме дисциплінованості
поточного управління як заборгованістю підприємства, так і ефективністю
його діяльності в цілому.

ВИСНОВКИ

На сучасному етапі розвитку своєчасне і повне виконання платіжних зобов'язань є умовами стійкого функціонування підприємства в розвиненій ринковій економіці. На сьогодні спостерігається зворотна тенденція – криза неплатежів. Тому, основним об'єктом бухгалтерського обліку операцій за розрахунками з покупцями та замовниками є дебіторська заборгованість, відповідно дане дослідження направлене на вивчення особливостей відображення в обліку дебіторської заборгованості, яка виникає в ході розрахункових відносин. Правильність організації бухгалтерського обліку, документування та відображення в бухгалтерському обліку розрахунків з покупцями та замовниками є передумовою успішної діяльності підприємства.

1. Досить важливим питанням у розкритті теми обліку дебіторської заборгованості є визначення нормативної бази, яка регулює порядок та правильність здійснення обліку, оподаткування, аудиту та аналізу операцій з покупцями та замовниками. Знання та розуміння нормативних джерел, що інколи суперечать один одному, дозволяє приймати вірні та законодавчо обґрунтовані рішення на підприємстві стосовно дебіторської заборгованості. Такі дії сприяють підвищенню ефективності прийняття управлінських рішень на підприємстві. Крім того, для гармонізації обліку та аналізу операцій з покупцями та замовниками необхідно внести відповідні коригування (оновлення) на рівні національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а саме в П(С)БО 10 відповідно до міжнародних стандартів. Це у свою чергу, підвищить суттєвість, повноту та достовірність облікової інформації для ефективного управління дебіторською заборгованістю.

2. Визначено, що невід'ємною складовою організації первинного обліку є раціональна організація документообороту, а її в першу чергу

забезпечить графік документообороту. Також виявлено, що процес удосконалення документування обліку розрахунків з покупцями, на відміну від традиційного повинен враховувати: схему документообороту розрахунків з покупцями та замовниками на підприємстві. В ході роботи було зазначено основні недоліки організації обліку розрахунків з покупцями і замовниками на підприємстві та запропоновано напрями його вдосконалення.

3. Основним стандартом з обліку операцій з покупцями та замовниками є П(С)БО 10 [2], де висвітлено інформацію про порядок визнання, оцінки, класифікації дебіторської заборгованості, наведено визначення безнадійної дебіторської заборгованості, запропоновані альтернативні варіанти розрахунку резерву сумнівних боргів. При відображенні в обліку і звітності операцій з покупцями та замовниками також слід враховувати вимоги інших національних стандартів.

Щодо Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі МСФЗ) та Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (далі МСБО), то немає спеціального стандарту, який би регулював операції з покупцями та замовниками. Питання щодо обліку дебіторської заборгованості за розрахунками з покупцями і замовниками регулюються декількома міжнародними стандартами: МСБО (IAS) 1 «Подання фінансової звітності», МСБО (IAS) 32 «Фінансові інструменти: подання», МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти», МСФЗ (IFRS) 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації».

4. За дебетом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» відображається продажна вартість реалізованої продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг, яка включає ПДВ, акцизи, збори, які підлягають перерахуванню до бюджетів та позабюджетних фондів і включені до вартості реалізації. За кредитом даного рахунку відображається сума платежів, що надійшли на розрахункові рахунки підприємства в банках, в касу підприємства та інші види розрахунків.

5. Інформація про дебіторську заборгованість відображається у Балансі (Звіті про фінансовий результат) підприємства та «Примітках до річної фінансової звітності».

6. Управління дебіторською заборгованістю, та її вплив на фінансовий стан

ТОВ «Сітіус Трейд» потребує наступних заходів:

– визначати оптимальний розмір дебіторської заборгованості, яка б не створювала перешкод для можливості забезпечення безперебійного процесу постачання та реалізації, вчасним розрахункам підприємства з покупцями та замовниками;

– встановити раціональне співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованістю для прискорення оборотності цих двох показників;

– систематично проводити інвентаризацію заборгованості шляхом перевірки первинних документів, які є основою для виконання розрахунків та відображення операцій в обліку з покупцями та замовниками, а також шляхом звірки залишків з контрагентами.

7. Розроблено форми внутрішньої звітності підприємства, зокрема: Звіт з продажів за типами покупців та видами продукції, Звіт про динаміку та структуру дебіторської заборгованості Звіт про дебіторську заборгованість за реалізовані продукцію, товари, роботи, послуги, Звіт про форми розрахунків, Звіт на основі АВС-аналізу.

Введення в дію всіх запропонованих нами вдосконалень, покращить організацію обліку з метою управління операцій з покупцями та замовниками та сприятиме ефективному функціонуванню підприємства в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Асмолова Т.В., Сирцева С.В. Особливості обліку зобов'язань за національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку: порівняльний аспект /Т.В. Асмолова, С.В. Сирцева // «Економічні науки». – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 12 (45). Ч. 1. – 2015.
2. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік в галузях економіки. Навчальний посібник / П.Й. Атамас – 2-ге видання. К.: ЦУЛ., 2010. – 392 с.
3. Белозерцев В. Щодо товарного кредиту та дебіторської заборгованості на підприємстві / В. Белозерцев // Економіст. - фірма «Колегіум». - 2009. - № 11. - С. 23-28.
4. Білик М. Д. Фінансовий аналіз: Навч. Посіб / М. Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька – К.: КНЕУ. - 2012. - 564 с.
5. Бланк І. А. Управління активами / І. А. Бланк. – К.: Ника-центр. - 2000. – 720 с.
6. Бондаренко О.С. Сучасні підходи до обліку дебіторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці / О. С. Бондаренко // Інвестиції: практика та досвід. – 2008. – № 18. – С. 36-39.
7. Булат Г.В., Булка І.В. Вплив кредиторської заборгованості на фінансовий стан підприємств та проблеми її оптимізації / Г.В. Булат, І.В. Булка // Молодий вчений. - 2014. №7(10). С. 56–58.
8. Буряк І. О. Облікова політика, як складова організації обліку за розрахунками / І. О. Буряк // Науковий вісник Мукачівського державного університету. - 2015. - С. 214-217.
9. Бухгалтерський фінансовий облік: підруч. для студ. спец. «Облік і аудит» / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир: ПП «Рута». - 2003. – 726 с.
10. Бухгалтерський фінансовий облік / за заг. ред. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП «Рута». -2009. – 912 с.

11. Верхоглядова Н.І. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика. Навчально-практичний посібник / Н.І. Верхоглядова, В.П. Шило, С.Б. Ільїна – К.: Центр учбової літератури. - 2010. – 536 с.
12. Гарасим П.М. Структурна динаміка зобов'язань підприємства як класична обліково-аналітична парадигма / П.М. Гарасим, М.П. Гарасим, Н.О. Лобод // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Вип. 11(41). Ч. 2. 2014. С. 102–110.
13. Гуня В. О. Удосконалення класифікації дебіторської заборгованості та її відображення у фінансовій звітності підприємств / В. О. Гуня. – URL: <http://www.nbuv.gov.ua/gunya.pdf>.
14. Гуцаленко Л. В., Шадурська Л. І. Організація контролю дебіторської і кредиторської заборгованості господарюючого суб'єкта / Л.В. Гуцаленко, Л.І. Шадурська // Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. - Випуск 5 (20). – Ч. 1. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/en_oif/2008_5_1/_5_1_116.pdf.
15. Голов С.Ф., Костюченко В. М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарії: практ. посіб. / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко. - К.: Лібра. - 2007. - 840 с.
16. Гончарук Р. П. Сутність та класифікація кредиторської заборгованості: колізії наукових підходів / Р. П. Гончарук // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. - 2012.- № 1(59). - С. 48–51.
17. Грабова Н.М. Облік основних господарських операцій в бухгалтерських проводках. Навчальний посібник / Н.М. Грабова, Ю.Г. Кривоносов. – К.: А.С.К., 2005. – 416 с.
18. Дубровська Є.В. Управління дебіторською заборгованістю підприємств вантажного автотранспорту / Є.В. Дубровська – Х. - 2010. – 19 с.

19. Євлаш Т.О. Інформаційне забезпечення обліку операцій з дебіторської заборгованості та його удосконалення / Т.О. Євлаш // Вісник Запорізького національного університету. – №4(8). - 2010. – С. 161-171.
20. Жолнер І. В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами. Навч. посіб. /І.В. Жолнер — К.: Центр учбової літератури. - 2012 - 368 с.
21. Завгородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. – 2-ге вид. – Львів: “Центр Європи”, 2007. – 576 с.
22. Захожай В.Б. Бухгалтерський облік у галузях економіки. / В.Б. Захожай, М.Ф. Базась, В.М. Базась; Акад. упр. персоналом. – К.- 2012.
23. Зеленко С.В. Обліково-аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю за товари, роботи, послуги / С.В. Зеленко // Економічні науки. - 2014. - № 11 (41). - С. 65–71.
24. Зелікман В.Д., Соніна Ю.А. Напрями удосконалення обліку та внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості підприємств / В.Д. Зелікман, Ю.А. Соніна // Вісник Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту. - 2014. – № 4 (52). – с. 37-42.
25. Іващенко А.С. Проблеми обліку дебіторської та кредиторської заборгованості в Україні / А.С. Іващенко, О.В. Гайдамака, Н.В. Черевик // Молодий вчений. – 2014. - №4. – с.69-71.
26. Кияшко О.М. Облік та аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємством: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / О.М. Кияшко. – Київ, 2011. – 21 с.
27. Кияшко О.М. Актуальність організації обліку дебіторської заборгованості в управлінні підприємством / О.М. Кияшко // International Journal of Innovative Technologies in Economy-2018. - № 3(15), с. 43-45.

28. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент / За ред. проф. Г.Г. Кірейцева. – К.: ЦУЛ. - 2002. – 469 с.
29. Коваленко А.Н. Бухгалтерський облік в Україні: теорія і практика / А.Н. Коваленко. – Дніпропетровськ: Баланс-Клуб. -2010.
30. Коренєва І.Н. Управління дебіторською заборгованістю на підприємствах / І.Н. Коренєва. – Санкт-Петербург. - 2008. – 24 с.
31. Кужельний М.В. Організація обліку: підручник / М.В. Кужельний, С.О. Левицька. – К.: Центр учб. л-ри, 2010. – 352 с.
32. Левченко З. М. Організація бухгалтерського обліку розрахунків з дебіторами. / З. М. Левченко // Економіка і суспільство - 2017. - № 9. - с.1167- 1171.
33. Лищенко О.Г. Аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємством / О.Г. Лищенко, Г.М. Бескота // Держава і регіони. – Запоріжжя: Гуманіст. – 2009. – № 1. – С. 114–117.
34. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 1 «Подання фінансової звітності»- URL:http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013.
35. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 32 «Фінансові інструменти: подання» - URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_029.
36. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_051.
37. Міжнародний стандарт фінансової звітності № 9 «Фінансові інструменти» » URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_016.
38. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) та їх тлумачення. - К.: ПП «Видавництво «Фенікс», 2004. - 1272 с.
39. Остапченко Н. В. Реструктуризація заборгованості як засіб підвищення ефективності діяльності підприємств харчової промисловості: автореф. дисертації на здобуття наук. ступеня канд.

- екон. наук: спец. 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (харчова промисловість). - Київ, 2010. - 22 с.
40. Островерха Р.Е. Організація обліку. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України) / Р.Е. Островерха– 2-е вид. К.: Центр учбової літератури- 2012.–408 с.
41. Партин Г. О., Загородній А. Г. Управлінський облік / Г. О. Партин, А.Г. Загородній. - Київ: Знання. - 2007. - 303 с.
42. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій: Затверджено наказом МФУ від 30.11.99 р. № 291.
43. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» у редакції від 09.08.2013 р URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.
44. Податковий кодекс України - редакція від 01.09.2018 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
45. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» у редакції від 18.03.2014 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>.
46. Потій В. Кредитна політика підприємств як інструмент управління дебіторською заборгованістю / В. Потій, Г. Куліш // Ринок цінних паперів України. – 2012. – №8. – С. 37-43.
47. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України №996-ХІУ від 16.07.1999 р. (зі змінами та доповненнями) [Електрон.ресурс] / Режим доступу: URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
48. Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: затв. наказом Міністерства фінансів України від 24.05.95 № 88 URL: <http://www.minfin.gov.ua>.

49. Пустьяк О.В. Ефективність управління кредиторською заборгованістю за товари, роботи, послуги: обіково-аналітичний аспект / О.В. Пустьяк, Я.М. Демченко // Економіка і регіон : наук. вісн. ПолтНТУ. – Полтава: ПолтНТУ. - 2015. – № 3 (52). – С. 88-95.
50. Соловей Н.В., Маліношевська К.І. Проблеми обліку дебіторської заборгованості / Н.В. Соловей, К.І. Маліношевська // Ефективна економіка. -2016. - № 17.
51. Сопко В.В. Бухгалтерський облік: основи теорії / В.В. Сопко. - К.: Міністерство освіти і науки. - 2008. – 500с.
52. Сопко В. В. Особливості визначення та регулювання обліку кредиторської заборгованості / В.В. Сопко, В.С. Муковіз, О.М. Шарапа // Глобалізаційні виклики розвитку національних економік. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 19–20 жовтня 2016 р.). К. : КНТЕУ. _2016. _С. 635–647.
53. Сорока Р.С. Реструктуризація заборгованості як елемент формування економічної безпеки підприємства / Р.С. Сорока, І.В. Брень, О.М. Колич // Науковий вісник НЛТУ України. - 2014. - № 24.2. - С. 288-298.
54. Таратуа Л.В. Управління поточною дебіторською заборгованістю в умовах кризи / Л.В. Таратуа // Сталій розвиток економіки. – 2015. – № 4. – С. 220–228.
55. Терещенко Л.О., Матієнко-Зубенко І.І. Інформаційні системи і технології в обліку / Л.О.Терещенко, Матієнко-Зубенко І.І. // Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2013.
56. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність / Н.М. Ткаченко. - Київ: Алерта, 2013. 982 с.
57. Шип В.Ю. Дебіторська заборгованість: сутність та класифікація / В.Ю. Шип // Науковий вісник Ужгородського національного університету Серія: Економіка. — Вип. 29, Ч. 2. – 2010. - С. 96-99.

ДОДАТКИ

Додаток А

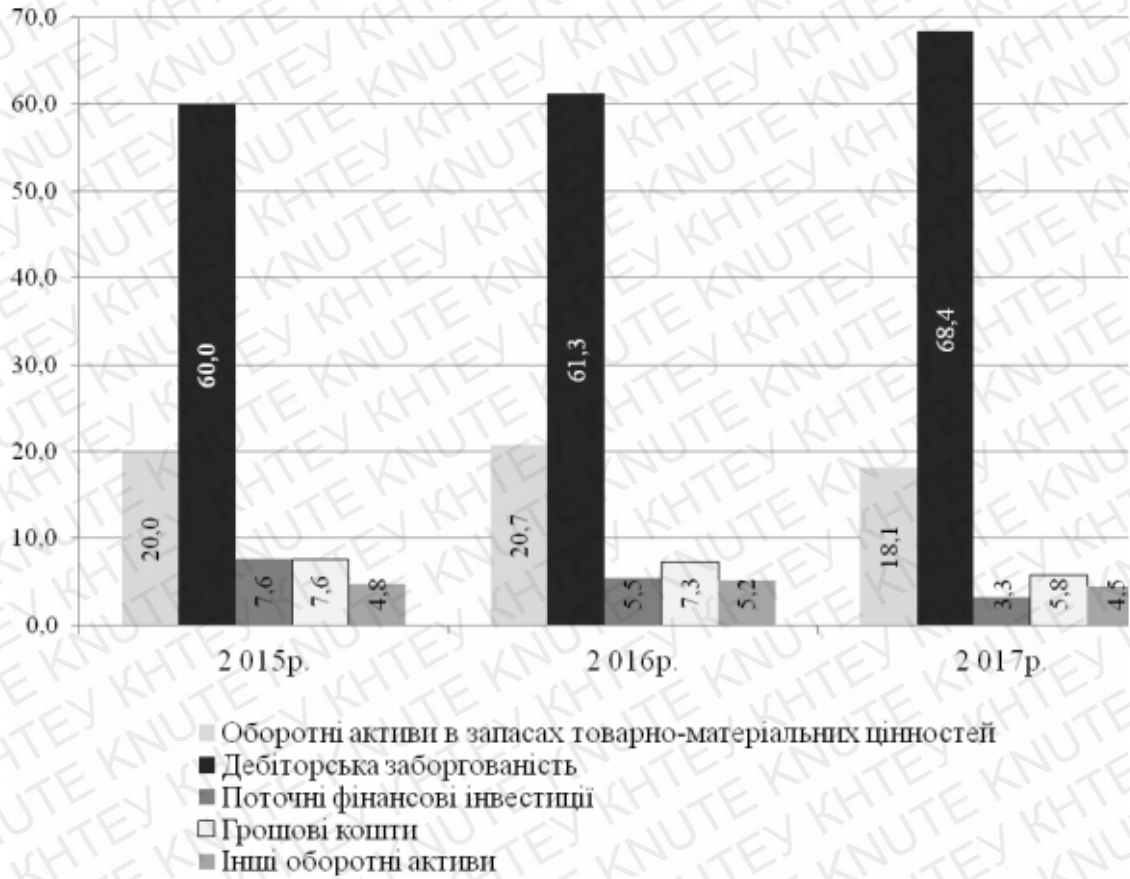

Рис. 1. Динаміка структури матеріалізованого оборотного капіталу підприємств України (за станом на 01.01.2018р.)

Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Додаток Б

Динаміка обсягів та структури дебіторської заборгованості підприємств
України в розрізі видів економічної діяльності

Вид економічної діяльності	2015 р.		2016 р.		2017 р.	
	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%
Сільське, лісове та рибне господарство	151461	7,72	342782	13,62	1092111	27,68
Промисловість	595111	30,32	767422	30,49	990702	25,11
Будівництво	92132	4,69	122948	4,88	115496	2,93
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	575446	29,32	702987	27,93	997461	25,28
Транспорт, складське господарство поштова та кур'єрська діяльність	78458	4,00	101217	4,02	196187	4,97
Тимчасове розміщення й організація харчування	4634	0,24	5041	0,20	6444	0,16
Інформація та телекомунікації	23101	1,18	29594	1,18	48272	1,22
Фінансова та страхова діяльність	124934	6,37	135550	5,38	114168	2,89
Операції з нерухомим майном	110802	5,65	145577	5,78	175302	4,44
Професійна, наукова та технічна діяльність	175591	8,95	123809	4,92	147930	3,75
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	24551	1,25	32977	1,31	52129	1,32
Освіта	313	0,02	365	0,01	391	0,01
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	1347	0,07	1451	0,06	2054	0,05
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	3419	0,17	3499	0,14	5395	0,14
Надання інших видів послуг	1472	0,07	1985	0,08	1589	0,04
Всього	1962772	100,00	2517204	100,00	3945631	100,00

Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Додаток В

Рис.1 Класифікація дебіторської заборгованості за основними її видами

Джерело: складено за [58]

**Графік документообороту з обліку дебіторської заборгованості за операціями з покупцями і замовниками
(фрагмент) ТОВ «Сітіус Трейд»**

№ п/п	Назва документа	Шифр документа	Створення документа				Обробка документа			Зберігання документа		
			Кількість екземплярів	Відповідальна особа, що виписує документ	Періодичність оформлення	Куди передаються	Хто і в які строки передає в обробку	Виконавець, відповідний за обробку	Термін обробки	Поточне місце зберігання	Відповідальний за зберігання	Строк
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Рахунок-фактура	-	2	Менеджер з продажу	Не пізніше 5-ти днів після відвантаження товару	1-й екз. – покупцю 2-й екз. – в бухгалтерію	Менеджер з продажу Кожен день до 17.00	Бухгалтерія	Протягом наступного робочого дня після отримання	Бухгалтерія	Бухгалтер по реалізації	3 роки
...
...	Товарно-транспортна накладна	ТТН-1	4	Менеджер з продажу	В момент передачі товару покупцям	1-й екз. – в бухгалтерію 2-й екз. – покупцю 3-й і 4-й екз. – перевізнику	Менеджер з продажу Кожен день до 17.00	Бухгалтерія	Протягом наступного робочого дня після отримання	Бухгалтерія	Бухгалтер по реалізації	3 роки
...

Додаток 3

Таблиця 1

Кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку господарських операцій з вітчизняними покупцями та замовниками

№ пор.	Первинний документ	Зміст операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує ТОВ «Сітіус Трейд»		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1	2	3	4	5	6	7	8
Облік операцій з вітчизняними покупцями							
<i>Вихідні дані. ТОВ «Сітіус Трейд» продає резиденту товари. Договірна вартість товару — 4 000,00 грн (з урахуванням ПДВ). Собівартість наданих послуг — 2 200,00 грн.</i>							
1	Виписка банку	Надійшла передплата за товар	311	681	311	6811	4 000,00
2	Податкова накладна	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ	643	641/ПДВ	6431	6411	800,00
3	Договір, накладна	Відвантажено покупцеві товар	361	702	361	702	4 000,00
4	Довідка бухгалтерії	Списано раніше відображену суму податкових зобов'язань з ПДВ	702	643	702	6431	800,00
5	Довідка бухгалтерії	Проведено залік заборгованостей	681	361	6811	361	4 000,00
6	Товарний звіт	Списано собівартість реалізованого товару	902	281	902	281	2 200,00
7	Віднесено на фінансовий результат:						
	Довідка бухгалтерії	- дохід від реалізації товарів	702	791	702	791	3 200,00
	Довідка бухгалтерії	- собівартість реалізованого товару	791	902	791	902	2 200,00

Джерело: складено автором за даними підприємства

Продовження дод. 3

Таблиця 2

Оподаткування операцій з вітчизняними покупцями та замовниками

Податкові доходи			Податкові зобов'язання з ПДВ	
Категорія доходу	Дата збільшення	Пункт ПКУ	Дата виникнення	Пункт ПКУ
1	2	3	4	5
Вітчизняні покупці та замовники				
Дохід від реалізації товарів	Дата переходу до покупця права власності на такий товар	п. 137.1	У загальному випадку — дата першої з подій: — або дата надходження коштів від покупця на банківський рахунок (до каси) платника податку в оплату товарів/послуг; — або дата відвантаження товарів чи оформлення документа, що підтверджує факт надання послуг. При здійсненні операцій з постачання товарів/послуг з оплатою їх вартості за рахунок бюджетних коштів датою виникнення податкових зобов'язань з ПДВ є дата зарахування коштів на поточний рахунок платника податків	пп. 187.1, 187.7

Джерело: складено автором за [44]

Продовження дод. 3

Таблиця 3

Кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку господарських операцій з іноземними покупцями та замовниками

№ пор.	Первинний документ	Зміст операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує ТОВ «Сітіус Трейд»		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1	2	3	4	5	6	7	8
Облік операцій з надання послуг іноземному замовнику							
<i>Вихідні дані. Підприємство надає нерезиденту послуги з місцем постачання на території України. Договірна вартість послуг — \$300,00 (з урахуванням ПДВ). Собівартість наданих послуг — 19000,00 грн.</i>							
1	Акт виконаних робіт	Відображено надання послуг нерезиденту (курс НБУ — 27,86 грн./\$)	362	703	362	703	\$300,00 8 358,00
2	Податкова накладна	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	703	641/ПДВ	703	66411	1 671,60
3		Списано собівартість послуг	903	23	903	231	5 200,00
4	Віднесено на фінансовий результат:						
	Довідка бухгалтерії	- дохід від реалізації	703	791	703	791	6 686,40
		- собівартість наданих послуг	791	903	791	903	5 200,00
5	Розрахунок бухгалтера	Відображено курсову різницю щодо заборгованості на дату балансу (курс НБУ — 28,10 грн./\$) (\$300,00 х (28,10 грн./\$ - 27,86 грн./\$))	362	714	362	714	72,00
			714	791	714	791	72,00
6	Банківська виписка	Отримано від нерезидента оплату за надані послуги (курс НБУ — 27,60 грн./\$)	314	362	312	362	\$300,00 8 358,00
7	Розрахунок бухгалтера	Відображено курсову різницю щодо монетарної заборгованості на дату її погашення (\$300,00 х (27,60 грн./\$ - 28,70 грн./\$))	945	362	945	362	330,00
			791	945	791	945	330,00

Джерело: складено автором за даними підприємства.

Додаток К

Таблиця 1

Кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку нарахування резерву сумнівних боргів та списання дебіторської заборгованості

№ пор.	Первинний документ	Зміст операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує підприємство		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Довідка бухгалтерії	Списано безнадійну дебіторську заборгованість за рахунок створеного резерву сумнівних боргів	38 994	361 361	38 994	361 361	200,00 1500,00
2	Довідка бухгалтерії	Списано безнадійну дебіторську заборгованість	944	371	944	371	9 000,00
3	Довідка бухгалтерії	Нараховано резерв сумнівного боргу методом «абсолютної суми»	944	38	944	38	8 000,00

Джерело: складено автором за даними підприємства

Продовження дод. К

Таблиця 2

Вплив резерву сумнівних боргів на фінансовий результат підприємства

Фінансовий результат до оподаткування	
збільшують (пп. 139.1.1 ПКУ)	зменшують (п. 138.2 ПКУ)
на суму витрат на формування резерву сумнівних боргів відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності	на суму коригування (зменшення) резерву сумнівних боргів, на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності
на суму витрат від списання дебіторської заборгованості понад суму резерву сумнівних боргів	на суму списаної дебіторської заборгованості (у тому числі за рахунок створеного резерву сумнівних боргів), яка відповідає ознакам, визначеним пп. 14.1.11 ПКУ
Тобто збільшують фінансовий результат на суми, що пройшли у звітному періоді за проводками за проводками: Дт 944 Кт 38 Дт 944 Кт 36 (на всю суму)	Тобто зменшує фінрезультат до оподаткування: 1) коригування резерву (Дт 944 Кт 38 (методом «сторно»)); 2) списання безнадійної заборгованості як за рахунок резерву так і понад його суму (тобто за проводками Дт 38 Кт 36, Дт 944 Кт 36) – за умови, що така безнадійка відповідає визначенню із пп. 14.1.11 ПКУ

Джерело: складено автором за [44]

Пояснювальна записка

Об'єктом дослідження в роботі обрано підприємство ТОВ «Сітіус Трейд», яке згідно Статуту та Установчого Договору, створене у відповідності із Господарським кодексом України, шляхом об'єднання майна Учасників. Основним видом діяльності підприємства є оптова торгівля.

Підприємство є юридичною особою, керується в своїй діяльності чинним законодавством України та Статутом, має відокремлене майно, самостійний баланс, свій фірмовий бланк, печатку з найменуванням, штамп, поточний, валютний та інші рахунки в установах банків. ТОВ «Сітіус Трейд» забезпечує самоокупність, фінансування витрат господарської діяльності, матеріальне заохочення, соціальний розвиток колективу та діє на основі затвердженого статуту, самостійно визначає напрямки своєї господарської діяльності, має право володіння і розпорядження одержаним доходом.

Підприємство здійснює оперативний і бухгалтерський облік результатів своєї роботи, веде статистичну звітність. Бухгалтерія ТОВ «Сітіус Трейд» є самостійним структурним підрозділом і знаходиться у безпосередній підпорядкованості директора, а всі питання організації обліку і складання звітності – головному бухгалтеру.

Питання щодо організації обліку на ТОВ «Сітіус Трейд» покладено на головного бухгалтера. Так, головний бухгалтер ТОВ «Сітіус Трейд»:

- забезпечує дотримання на підприємстві встановлених єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання і подання у встановлені строки фінансової звітності;
- організовує контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій;

Продовження дод. Л

- бере участь в оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею та відшкодуванням втрат від нестачі, крадіжками і псуванням активів підприємства.

Організаційна структура ТОВ «Сітіус Трейд» наведено на рис. 1.

Рис. 1.. Організаційна структура підприємства ТОВ «Сітіус Трейд»

Джерело: складено автором за даними підприємства

При організації та веденні бухгалтерського обліку ТОВ «Сітіус Трейд» керується Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», стандартами бухгалтерського обліку та Планом рахунків, відповідними листами та вказівками на законодавчому рівні

Для забезпечення ведення бухгалтерського обліку ТОВ «Сітіус Трейд»:

- самостійно обрало форму організації бухгалтерського обліку;
- визначило облікову політику підприємства.

Організаційну структуру бухгалтерії ТОВ «Сітіус Трейд» представлено на рис. 2.

Продовження дод. Л

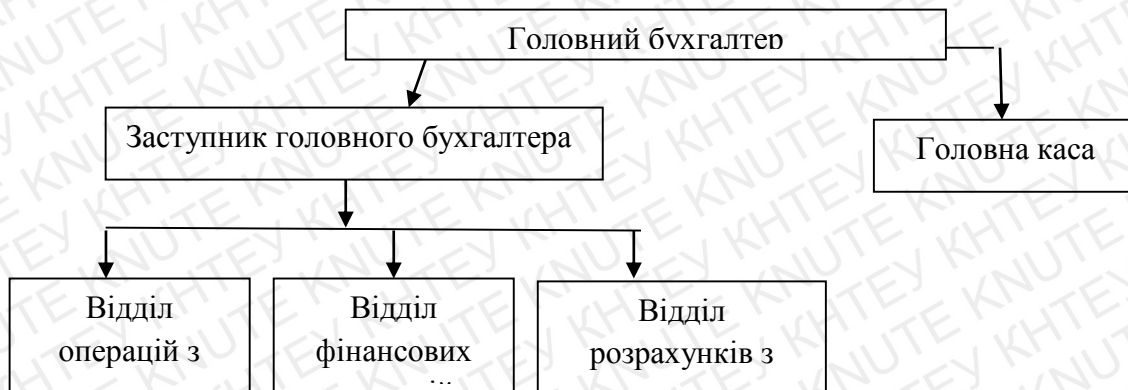

Рис. 12. Організаційна структура бухгалтерії ТОВ «Сітіус Трейд»

Джерело: складено автором за даними підприємства

Підприємство самостійно розробляє та затверджує штатний розклад, визначає оклади, форму та систему оплати праці, та залучення співробітників до діяльності підприємства. На підприємстві встановлено розпорядок робочого дня, змінність, надання вихідних днів і відпусток згідно діючого трудового законодавства. Працівники підприємства підлягають соціальному та медичному страхуванню та соціальному забезпеченню в порядку та умовах, що передбачені діючим законодавством України.

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення реєстрації фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження опрацьованих документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років, несе директор ТОВ «Сітіус Трейд».

Зазначені види діяльності здійснюють спеціалісти відділу бухгалтерії, зокрема операції щодо надання послуг, торговельні операції, фінансові операції та операції з обліку персоналу.

Розглядаючи особливості обліку доходів торговельного підприємства ТОВ «Сітіус Трейд» варто звернути увагу на те, що в бухгалтерському обліку

Продовження дод. Л

підприємства відображаються доходи від операційної діяльності з поділом їх на основні та інші операційні доходи. Слід також зазначити, що на підприємстві використовується робочий план рахунків з відповідною деталізацією аналітичних рахунків з обліку доходів. Підприємство підноситься до підприємств малого бізнесу, тому складає дві основні форми фінансової звітності, а саме форма № 1м Баланс (Звіт про фінансовий стан) та форма № 2м Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

З метою формування загального розуміння фінансового стану ТОВ «Сітіус Трейд» нами проведено аналіз його техніко-економічних показників на основі фінансової звітності за останні чотири роки 2015-2018 рр., а саме форма № 1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) та форма № 2 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).

Таблиця 1

**Динаміка фінансових результатів ТОВ «Сітіус Трейд»
за 2015-2018 рр.**

(тис. грн)

Показники	2015 р.	2016р.	2017р.	2018р.	Відхилення 2018 р. до		
					2015р.	2016р.	2017р.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	839,6	554,3	548,3	1018,1	178,5	463,8	469,8
Інші доходи	-	-	-	-	-	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	441,8	343,4	284,6	488,3	46,5	144,9	203,7
Інші операційні витрати	167,2	60,5	82,5	267,1	99,9	206,6	184,6
Інші витрати	-	-	-	-	-	-	-
Фінансовий результат до оподаткування	230,6	150,4	181,2	262,8	32,2	112,4	81,6
Податок на прибуток	41,5	27,1	43,7	-	-	-	-
Чистий прибуток (збиток)	189,1	123,3	137,6	262,8	73,3	139,5	125,2

Джерело: складено автором за даними підприємства

Продовження дод. Л

Аналіз показників наведених в табл. 1. свідчить про прибуткову діяльність ТОВ «Сітіус Трейд» у досліджуваному періоді, оскільки чистий прибуток у 2018 р. становить 262,8 тис. грн., що значно перевищує показники попередніх років, а саме більше на 139,5 тис. грн. в порівнянні з 2017 роком, на 73,3 тис. грн. в порівнянні з 2016 р. Крім того, спостерігається тенденція до збільшення розміру чистого доходу у звітному періоді, що у 2018 році становить 1081,1 тис. грн. та свідчить про рентабельну діяльність підприємства. В той же час спостерігається тенденція до збільшення витрат на собівартість наданих послуг а саме в 2016 р. – 448,1 тис. грн., в 2017р. – 343,4 тис. грн., в 2018 р. – 284,6 тис.грн. Також спостерігається постійне коливання розміру інших операційних витрат.

Далі проведемо аналіз фінансового стану підприємства ТОВ «Сітіус Трейд», який зводиться до розрахунку декількох груп показників, а саме: показників оцінки майнового стану, ділової активності, ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості.

Показники якісного стану основних засобів ТОВ «Сітіус Трейд» за 2016-2018рр. наведено в табл.2.

Таблиця 2

Динаміка показників якісного стану ТОВ «Сітіус Трейд» за 2016-2018рр.

Показники	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Відхилення	
				2018/2016	2018/2017
1	4	5	6	9	10
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,533	0,533	0,599	0,066	0,066
Коефіцієнт оновлення основних засобів	1,877	1,878	1,670	-0,207	-0,208
Коефіцієнт придатності основних засобів	0,040	0,025	0,000	-0,040	-0,025

Джерело: складено автором за даними підприємства

Продовження дод. Л

Показники оцінки якісного стану підприємства в 2018 році зазнали змін. Коефіцієнт зносу основних засобів, що характеризує частину зношених основних засобів у загальній їх вартості збільшився з 0,533 в 2016 році до 0,599 в 2018 році, що говорить про збільшення зношених основних засобів

Коефіцієнт оновлення основних засобів навпаки зменшився проти 2016-2018рр., що є негативним показником. Коефіцієнт придатності основних засобів склав в 2018 році 0,000, що менше на 0,040 проти 2016 року та на 0,025 проти 2017 року. Підприємству треба оновити частину основних засобів або закупити більш досконале обладнання.

Враховуючи результати з дослідження, маємо незадовільний якісний стан підприємства, де простежується зменшення основних показників у динаміці, що є результатом випередження темпів зносу основних засобів з темпами їх оновлення. Аналіз за 2016-2018рр. в табл.3

Таблиця 3

Динаміка показників платоспроможності і фінансової стійкості

ТОВ «Сітіус Трейд» за 2016-2018рр.

Показники	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Відхилення	
				2018/2016	2018/2017
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	2,549	2,987	3,124	0,575	0,137
Коефіцієнт швидкої платоспроможності	2,725	3,197	3,284	0,559	0,087
Коефіцієнт поточної платоспроможності	3,458	3,791	3,941	0,483	0,150
Коефіцієнт автономії	0,760	0,775	0,779	0,019	0,004
Коефіцієнт фінансової залежності	1,316	1,290	1,284	-0,032	-0,006
Коефіцієнт фінансового ризику	0,778	0,809	0,836	0,058	0,027
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,316	0,290	0,284	-0,032	-0,006

Джерело: складено автором за даними підприємства

Продовження дод. Л

Таким чином, у 2018 році порівняно з 2016 рр. у ТОВ «Сітіус Трейд» спостерігається збільшення коефіцієнтів платоспроможності. Коефіцієнт абсолютної платоспроможності збільшився в 2018 році на 0,575 проти 206 року і на 0,137 проти 2017 року, що вказує на збільшення спроможності підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями перед контрагентами. Коефіцієнт швидкої (проміжної) платоспроможності в 2018 році складає 3,284, що показує фінансову незалежність підприємства від зовнішніх джерел, так як нормативне значення цього коефіцієнта 0,5-1. Коефіцієнт поточної (загальної) платоспроможності (покриття) в 2016 році склав 3,941, що на 0,483 більше проти 2017 року і на 0,150 проти 2018 року.

На ТОВ «Сітіус Трейд» коефіцієнт автономії в 2018 році збільшився порівняно з 2016 роком на 0,019, а порівняно з 2017 роком він не змінився і склав 0,003. Збільшення значення цього коефіцієнту свідчить про зменшення фінансових труднощів в майбутньому та збільшення власних резервів для погашення фінансових обов'язків підприємства. Виходячи з практичного досвіду, значення коефіцієнту автономії більше 0,5 свідчить про достатньо стійке фінансове становище підприємства, оскільки підприємство може здійснювати платежі передусім за рахунок власних коштів.

Коефіцієнт фінансової залежності в 2018 році зменшився порівняно з 2016 роком на 0,032 а порівняно з 2017 роком на 0,006 і склав 1,284. Надто велика частка позичкових коштів знижує платоспроможність підприємства, підриває його фінансову стійкість та, власне, знижує довіру до нього з боку партнерів і зменшує ймовірність отримання кредитів. Коефіцієнт фінансової залежності є оберненим до коефіцієнта автономії.

Коефіцієнт фінансового ризику ТОВ «Сітіус Трейд» в 2018 році зріс порівняно з 2016 роком на 0,058, але порівняно з 2017 роком на 0,027 і склав 0,836. Чим більше значення коефіцієнту фінансового ризику перевищує 1, тим більша залежність підприємства від позичкових коштів.

Продовження дод. Л

Коефіцієнт маневреності власного капіталу в ТОВ «Сітіус Трейд» 2018 році зменшився порівняно з 2016 та 2017 роками на 0,032 та 0,006 відповідно та склав 0,284. Теоретично достатнє його значення згідно з визначеними нормативами 0,25-0,9.

На основі аналізу показників фінансової стійкості ТОВ «Сітіус Трейд» можна зробити висновок про те, що всі коефіцієнти знаходились в межах норми протягом аналізованого періоду, що свідчить про достатню забезпеченість підприємства власним капіталом та фінансову залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Додаток М

Додаток 1
до Положення (стандарту)
бухгалтерського обліку
25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого
підприємства"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ суб'єкта малого підприємства

Дата (рік, місяць, число)

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю «Сітіус Трейд» за ЄДРПОУ

Територія м.Київ Святошинський район за КОАТУУ

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю за КОПФГ

Вид економічної діяльності технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів за КВЕД

Середня кількість працівників, осіб 2

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон 04128, м Київ, вул. Академіка Туполева, буд 17Б, кв69, 0991398740

Форма № 1-м Код за ДКУД

1. Баланс
на 31 грудня 2015р.

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	-	-
первісна вартість	1011	-	16,1
знос	1012	(-)	(16,1)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	-	-
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	-	121,2
у тому числі готова продукція	1103	-	121,2
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	-	276,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-

Продовження дод. М

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	-	276,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	-	58,5
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	-	456,2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	-	456,2

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	-	1,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	189,1
Неоплачений капітал	1425	() -	(1,0)
Усього за розділом I	1495	-	189,1
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	-	129,7
розрахунками з бюджетом	1620	-	18,5
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	0,8
розрахунками з оплати праці	1630	-	3,0
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	115,1
Усього за розділом III	1695	-	267,1
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	-	456,2

Продовження дод. М

**2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2015**

Форма
№ 2-м
Код за
ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	839,6	-
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	839,6	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	441,8	() -
Інші операційні витрати	2180	(167,2)	() -
Інші витрати	2270	() -	() -
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(609,0)	() -
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	230,6	-
Податок на прибуток	2300	(41,5)	() -
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	189,1	-

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

Продовження дод. М

Додаток 1
до Положення (стандарту)
бухгалтерського обліку
25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого
підприємства"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ суб'єкта малого підприємства

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю «Сітіус Трейд» Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ
Територія м.Київ Святошинський район за КОАТУУ
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю за КОПФГ
Вид економічної діяльності технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів за КВЕД
Середня кількість працівників, осіб 2
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком
Адреса, телефон 04128, м Київ, вул. Академіка Туполева, буд 17Б, кв69, 0991398740

1. Баланс
на **31 грудня 2016 р.**

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	-	-
первісна вартість	1011	16,1	16,1
знос	1012	(16,1)	(16,1)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	-	-
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	-	-
у тому числі готова продукція	1103	121,2	165,9
Поточні біологічні активи	1110	-	-

Продовження дод. М

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	276,5	337,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	58,5	107,8
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	15,9
Усього за розділом II	1195	456,2	627,2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	456,2	627,2
Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	189,1	312,4
Неоплачений капітал	1425	(1,0)	(1,0)
Усього за розділом I	1495	189,1	312,4
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	129,7	212,0
розрахунками з бюджетом	1620	18,5	16,7
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	0,8	0,9
розрахунками з оплати праці	1630	3,0	3,2
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	115,1	82,0
Усього за розділом III	1695	267,1	314,8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	456,2	627,2

Продовження дод. М

**2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2016**

Форма
№ 2-м
Код за
ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	554,3	839,6
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	554,3	839,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	343,4	(441,8)
Інші операційні витрати	2180	(60,5)	(167,2)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(403,9)	(609,0)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	150,4	230,6
Податок на прибуток	2300	(27,1)	(41,5)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	123,3	189,1

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

Продовження дод. М

Продовження дод. М

Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	15,9	20,9
Усього за розділом II	1195	627,2	512,3
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	627,2	512,3
Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	312,4	450,0
Неоплачений капітал	1425	(1)	(1,0)
Усього за розділом I	1495	312,4	450,0
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	212,0	28,1
розрахунками з бюджетом	1620	16,7	18,5
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	0,9	0,8
розрахунками з оплати праці	1630	3,2	3,1
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	82,0	11,8
Усього за розділом III	1695	314,8	62,3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	627,2	512,3

Продовження дод. М

**2. Звіт про фінансові результати
за 2017 р.**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період поперед- нього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	548,3	554,3
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	548,3	554,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(284,6)	(343,4)
Інші операційні витрати	2180	(82,5)	(60,5)
Інші витрати	2270	-	-
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(367,1)	(403,9)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	181,3	150,4
Податок на прибуток	2300	(43,7)	(27,1)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	137,6	123,3

Керівник

(підпис)

Кравченко О.В.

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

Кравченко О.В.

Продовження дод. М

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «Сітіус Трейд»	Дата (рік, місяць, число)	2018
Територія	м.Київ Святошинський район	за ЄДРПОУ	40252833
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОАТУУ	8038600000
Вид економічної діяльності	технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів	за КОПФГ	240
		за КВЕД	45.20
Середня кількість працівників, осіб	5		
Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком			
Адреса, телефон:	04128, м Київ, вул.Академіка Туполева,буд17Б,кв69, 0991398740		

1. Баланс на 31 грудня 2018 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	46,2
Основні засоби:	1010	-	-
первісна вартість	1011	16,1	16,1
знос	1012	(16,1)	(16,1)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	-	46,2
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100		
у тому числі готова продукція	1103	146,1	197,2
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	212,3	254,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1,7	22,6
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	131,3	147,6
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	20,9	105,4
Усього за розділом II	1195	512,3	727,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	512,3	773,7

Продовження дод. М

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	
1	2	3	
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	450,0	712,8
Неоплачений капітал	1425	(1,0)	(1,0)
Усього за розділом I	1495	450,0	712,8
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	28,1	3,7
розрахунками з бюджетом	1620	18,5	7,4
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	0,8	2,1
розрахунками з оплати праці	1630	3,1	7,6
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	11,8	40,1
Усього за розділом III	1695	62,3	60,9
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	512,3	773,7

Закінчення дод. М

**2. Звіт про фінансові результати
за 2018 р.**

Форма № 2-м
Код за ДКУД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 018,1	548,3
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	1 018,1	548,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(488,3)	(284,6)
Інші операційні витрати	2180	(267,1)	(82,5)
Інші витрати	2270	-	-
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(755,3)	(367,1)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	262,8	181,3
Податок на прибуток	2300	-	(43,7)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	262,8	137,6

Керівник

(підпис)

Кравченко О.В.

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

Кравченко О.В.